ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
ՒԼՄԻՑԷ, ՊԷՏՔԻՑԷ ՎԷ ՍԻՏԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ՛ՐՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻՆ ՏԱՐԻ 53.

Ն: 17

ՇԷՎՔԷՔԼՈՒ ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՀԱՄՄԷՏ ՐԷՇԱՏ ԽԱՆԸ ԽԱՄԻՍ

﴿ اوه‌دار هفته‌لق غزته — درسعادته بابیل هاوسده — مدیر مسئول ـ صمویل ق٠ هاروتیونیان ﴾

ԳԻՐՔ՝ԻՆ
Սէնէվկայ 40 Ղրչ٠
Ամերիկա իչիւն 2 Տօլ٠
Ինկլիթէրրա ,, 8 Շիլին
Մէմ٠ սարբէ ,, 10 Ֆրնգ٠
Էլտէն նուսխէսի 40 փը٠
Իլանաթ գրչմէքլէրի ժուրնէսիլ

ԱՒԵՏԱԲԵՐ
ԻՐՄԷՆԻԷՆ
ՎԱ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒՏՅՈՒՆԸ ԻԼԷ ԹԻՒՐՔԱՅԻ
ՀԱՅՖԱԼԸՂԳ ՂԱԶԷԹԱ
Միւ՚էլլիֆլէր Հ٠ Մ٠ Ալէն
Հ٠ Ս٠ Պարնըմ
Ճ٠ Գ٠ Գրիգորեան
Մ٠ Միճասեան
Պապըլ Հաուս ,
Տէր ի Սա՚ատէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER
A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.
EDITORS H. M. ALLEN
H. S BARNUM
H. K. KRIKORIAN
M, MIXASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS
An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10
Single Copy 40 Paras
Advertising rates on application

ԱՐՇԻԼԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ Ի ՊՐՈՒՍԱ

Մարտ ամսուան մէջ խորին չնորհակալութեամբ ընդունած ենք հետեւեալ ղրամներն և իրեղէններն ։

Բալուէ վեր. Յ. Վարդանեանի հաւաքումը 835 դ٠ որոյ 20ը իր նուէրը, Հաճի Մ. Զաքարեան 108, Պ. Թագազճեան 40, Գ. Քիւրազեան 20, Ճ. Քիւրազեան, 5 (ոսկի մը). Մ. Գըլըճճեան. 10, Ս. Փազիկեան. 10, Ճ Գասապեան 10, Մ. Թախախճեան 10, Ճ. Մըլեան 5 (աղքատ ոմն), Հ. Մըլեան 5, Օր. Ա. Պօղոսեան 5, Հաճի Ս. Իզմիրլեան 20, Տիկ. Ս. Արամեան 5, Կ. Պայանտուրեան 10, Ս. Խաչմաթլեան 5, Մ. Իսքիրլեան 10, Գ. Քիւրազեան 10, Հաճի Պ. Բարսեղեան 10, Ս. Զաղալեան 5, Ճ. Մըլեան 10, Կ. Հօրեան 5, Ա. Պաոյեան 20, Ղ. Պաոյեան 20, Զ. Կուլէեան 5, Ս. Օսգոյեան 5, Պ. Խաոյեան 10, Կ. Զօրիկեան 5, Մ. Փալանճեան 5, Ճ. Պիրաճուգեան 10, Հաճի Մ. Զաքարեան 10, Թ. Զաքարեան 10, Պ. Պօղեան 20, Հ. Գոզիկեան 5, Գ. Ֆալչեան 20, Ճ. Պասոյեան 5, Ն. Աժաեան 5, Պ. Վարժապետեան 5, Գ. Պժեան 5, Մ. Խաչմաթլեան 5, Գ. Գայսէրլեան 20, Մ. Պիչուղեան 5, Հաճի Ս. Փորսուղեան 10, Հաճի Խ. Ալէքսանեան 10, Ն. Զօրիկեան 5, Կ. Մոսոյեան 5, Գ. Մագոճեան 5, Կ. Թէփէլեան 5, Ճ. Խաչմաթլեան 10, Մ.Մըլեան 5, Մ. Փինհաչեան 5, Հաճի Ս. Օղկասեան 10, Ս. Պիչուղեան 10, Մ. Մըլեան 5, Մ. Խաչմաթլեան 20, Ս. Տինճեան 5, Ճ. Գասապեան 5, Մ. Մուլատեան 5, Ա. Գասապեան 5, Բ. Գոզիկեան 5, Մ. Մովսէսեան 5, Գ. Դաւիթեան 5, Ա. Ֆէրմանեան 5, Ղ. Ալէքսանեան 5, Թ. Սարգիսեան 5, Տ. Սուրէն քհյ. Տէրոյեան 5, Ճ. Պալոյեան 10, Ճ. Շուօճեան 5, Թ. Ահոյեան 5, Պ. Գէորգեան 5, Կ. Պժեան 5, Գ. Արապիկեան 5, Վ. Քուլոյեան 5, Զարուհի Քիւրազեան 5, Մարիամ Տարագճեան 5, Մարիամ Խաչմաթլեան 5, Փերուզա Պալոյեան 5, Հ. Տ. Գէորգեան 20, Էրոսկեհայ Խաչմաթլեան 5, Մ. Կարապետեան 2, Մ. Օսգոյեան 5, Ճ. Իսքիրեան 5, Ժողովի պնակէն 10 և 10 օրց ի հասլէն 35 ։ Բարինիչ մը Վեր. Յ. Վարդանեանի. «Գնա՛ դու ալ անանկ ըրէ» ։ Գ. Թէրզեան լուբիա, Սբարթայէ Վեր. Ճ. Յակոբեան 67. Իզմիտէ պատ. Ճ. Դաոնիկեան 40։ (Մապո՛ւը Վոլ)

ԻԼԱՆԼԱՐ

Խարիճաէն խասթախանէմիզէ թավսիյէ իլէ վէ պիւա թավսիյէ կէօնտէրիլէն ֆուգարա խասթալարը մէճճանէն թէտավի էտէր վէ հին ի հաճէթտէ խասթախանէյէ գապուլ էտէր իսէք տէ, կէլէն խասթալարըն կիմմէք իչիւն օլան եօլ մէսարիֆինի վերմէք խուսուսընտա պիր թէրթիպիմիզ օլմատըղընտան, խասթախանէմիզին պիլ ճիւմլէ տօսթլարընտան րիճա էտէրիզ քի, կէօնտէրիլէն խասթալարըն եօլ մէսարիֆլէրինի պէրապէր եօլլասընլար. չէօյլէ քի թէտավիտէն սոնրա կէրէք քիլիսէլէրէ վէ կէրէք խասթախանէյէ եիւք օլմայլար ։ 1—3

Ա՚նթաք Ա. Պէյճէ

——

Ալլահ իսթէրսէ պու սէնէ կիլիկիա Ինճիլի իթթիհատը, Ալաֆ. Ցունիս 22յէ միւսաադգի Զորեքշաբթի կիւնիւ ՚ադտ էտէճէք տիր ։ 1—2

Իսթա՚իյէ հէյ՚էթի Թարաֆընտան
Ա՚նթաք Ապրիլ 2 Ճ. Գ. Պէ-լէյ-լէան

Պէրք կէձոթէրելէն էյիաղ. Նոր Ծաղկեփունջ, Ընթերցարան Մայրենի լեզուի. Մ. Սեպուհ, 56 սահիպֆ ֆիյ. 40 փր. ։ Պու քիթապըն նաչիրի Ցովհ. կֆ. Գըլըճճեան Փոթթէսթան մէքթէպլէրինէ թէվզիի՛ էտիլմէք իչիւն 100 նուսխէ իստա էյլեմիշ տիր ։

ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՂՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԱՊՐԻԼ 23, 1910. Ն: 17

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆՆԼԱՐ ՓԻԼԻՍԷՏԷ
(Ց. Գ. Գ.)

Կէշէն կիւն Ազգ. Երեսփ. Ժողովտա վէրիլէն պիր գարարա կէօրէ, թէչքիլ օլունմըշ հէր հանկը ազգային պիր ճէմ'իյէթ թարաքընտան քիլիսէ տէրունինտէ իրատ ը նուէթգ էտիլմէսինէ չիմտիտէն սօնրա միւսա'ատէ էտիլէճէք տիր, չու չարթ իլէ քի, թարաքընտան իրատ ը նուէթգ էտիլէն հէյ'էթ մլսէթիւյէ վէ տինէ գարշը պիր չէյ սէօյլէնիլմէյէճէյինէ, վէ նիզամ ու ինթիզամա բի'այէթ էտիլէճէյինէ տա'իր քէֆալէթի վէրէճէք տիր։ Պու գարար գայէթ մա'նատար վէ զանընմըզդա հայաթի ը մլսիյէմիզէ փէք տէրին վէ վասի' թէ"սիրի օլան պիր գարար տըր։ Էվվէլա պու գարարըն վէրիլտիյի իմթիմա' էձնասընտա կուսակցականլար թարաքընտան խոթի'մալ օլունան պա'զը թէ"սիրլեր վէ թազէիգաթ չայան ը տիգգաթ տըր։ Մէճլիսին իճթիմա' էթտիյի պինա էօնիւնտէ պիրիքմիշ օլան 40-50 քիշի օրատան կէչէն կուսակցական ա'զալարը ալգըշլամագտա վէ տիկէր ա'զալարը ըսլըգլամագտա պուլունուրլար, հաթթա քէնտիլէրէ մուխալիֆ օլան պիր միւ'թէպէր մուհարիրին իւզէրինէ սօփալար իլէ հիւճում էտիպ անը տարպ էտէրլէր։ Պու եօլտա մէճլիս ա'զալարը իխաֆէ էտիլէրէք կուսակցականլարա միւսա'իտ պիր գարար վէրիլմէսինէ սա'յ էտիլմիշ տիր։ Պու գարարըն լէհինտէ տէնիլէն չէյլեր էսասէն չու իւչ գազիյէ իլէ իֆատէ էտիլէ պիլիրլեր։

1. Քիլիսէ պինասը էրմ. էհալիյէ 'ա"իտ օլտուղունտան, մէզքիւր էհալինին հէր հանկը պիր գըսմը իսթէրսէ օրատա իճթիմա' էտպիլիր։ 2. Պու միթինկլէրտէ ճէմա'աթա Սօսիալիզմին մուճիտ է-սասլարը իլահ վէ թէլգին էտիլէճէյլի սէպէպտէն պու միթինկլէր պիլա չիւպհէ էհալիմիզէ խայրը օլաճագ տըր. 3. Էկէր կուսակցականլարա պու միւսա'ատէ վէրիլմէզսէ օնլար հինէ կիզլի սուրսէթտէ իչլէյէրէք քէնտի մագսատլէրինէ վասըլ օլապիլիրլեր, ֆագաթ միլլէթ արասընտա թէֆրիգ վէ ինգիսամ մէյտանա կէլէպիլիր։

Պիզ պու գարարը միւթալա'ա էթտիյիմիզտէ ա-թիտէքի սիւ"ալար նազար ը տիգգաթըմըզը ճէլպ էթմիշ տիր։ Էվվէլ, քիլիսէ պինալարընըն կուսակցականլար թարաքընտան խոթի'մալը մագսատէ մուվաֆֆ'ագ մը տըր։ Պիր պինա նէ մագսատ ինչա էտիլմիշ իսէ, օ մագսատ խըտմէթ էթմէսի մաթլուպ տըր։ Պիր խանէյնին ճիւմլէ գըսմլարը տա օ խանէտէ պուլունան 'ա"իլէյնին ա'զալարը իչիւն հափըլմըշ իսէ տէ, հէր պիր գըսմըն քէնտինէ մախսուս պիր մագսատի օլուր, վէ խուսուսի պիր մէճպուրիյէթ օլմատըգտա օ գըսմ անճագ օ մագսատ իչիւն գուլլանըլմագ կէրէք տիր։ Պիր չօճուգ քէնտինին չամուրլու օյունճագլարընը միւսաֆիր օտասընըն խալըլարը իւզէրինէ կէթիրիր իսէ, օնա միւսա'ատէ օլունմազ։ Քիլիսէ 'իպատէթ իչիւն վէ ճէմա'աթըն բուհանի 'իմարէթի իչիւն թախսիս էտիլմիշ պիր պինա օլտուղը հալտէ կուսակցականլարըն պու պինալարը քէնտի մագսատլէրինէ խոթի'մալ էթմէլէրի ասլ մագսատ մուվաֆֆ'ագ մը տըր։ Մէջլիսէ թէրագգըսը էհալիմիզին հայաթ ը բուհանիյէսինէ խըտմէթ էտէն պիր վասըթա օլտուղրնա էմին իզ, պիր խասթախանէյին ևա էյթամխանէյին հայաթ ը բուհանիյէմիզէ 'ալագատար միւ"էսսասաթ ը խայրիյէ օլտուղլարընա էմին իզ, պինա"էն 'ալէյհ պունլար հագգընտա նուէթգլար ևա պիյնէթլէր քիլիսէ պինալարընտա թէճվիզ էտիլէ պիլիրլեր, լաքին 'աճէլա մէվճուտ օլան կուսակ-

ցական թէչքիլաթըմըզըն փրօզրամլարը վէ իթթի-
խազ էթտիքլէրի մէսլէքլէր քիլիսէ պինալարընըն
ինչասընա սէպէպ օլան մագսէտլէրիէ միւթթէֆի՛գ
մի տիրլէր։ Էկէր միւթթէֆիգ իսէլէր, օնլարըն
տա օ պինալարտա իճթիմա՛ընա միւսա՛ատէ էտիլէ
պիւիր։ Ի՛լան ը հուրրիյէթ իւղէրինէ քիլիսէլէրիմի-
զին գափուլարընըն սիյասի իճթիմա՛լար իչիւն աչըլ-
մասը թապի՛ի իտի։ Իսթիպատտան քիլիսէլէրիմիզ
տէ միւթէզարրըր օլմուշ իտի։ Հուրրիյէթ ի՛լանը
քիլիսէլէրիմիզ իչիւն տէ պէօյիւք պիր պէրէքէթ
իտի։ Կուսակկականլար տախի պէօյլէ մի տիր։
Քիլիսէլէրիմիզ իչիւն վէ հայաթ ը բուհանիյէմիզ
իչիւն լազըմ մը ծըրլար։ Պու սիւ՛ալլար պիզի
տիկէր պիր մէս՛էլէյէ դուլաղուզլայօրլար եա՛նի.

Սա՛նչէն, կուսակկցութիւնլար մէսլէքլէրինին
Սօսիալիզմ օլտուղունը՛ալանէն թագրիր էյլէտիք-
լէրի հալտէ, Սօսիալիզմին չու արամըզտա թա՛միմ
էտիլէն նէվ՛ի Ութթիյան քիլիսէսի իլէ իթթիֆագ
էտէպիլիր մի, վէ էհալիմիզին հայաթ ը բուհանի-
յէսինին թէրքի՛ինէ խըտմէթ էտէպիլիր մի։

Սօսիալիզմին Ութթիյանլըզլա իթթիֆագ էտէ-
պիլիր իտիյինի իտտի՛ա էտէնլէր պուլունմըշ իսէ
տէ, ագալլի չունու գապուլ էթմէյէ մէճպուր իզ
քի, պու իտտի՛ա տանա իսպաթ օլունմամըշ,
պիլ՛աքս Եվրօփա վէ Ամէրիգատա Սօսիալիզմին
տէն, Ութթիյանլըգ վէ ախլագ իլէ իթթիֆագ
էտէմէյէճէյինի իտտի՛ա էտէն նիչէ միւթթէտիր քիմ-
սէլէր պուլունմըշ տըր։ Եվրօփա իչիւն հագիգաթ
նէ օլուբտա օլսուն ագալլի պիզիմ չու դըսա թէճ-
րիպէմիզ պիզէ կէօսթէրմիշ տիր քի կուսակցա-
կանլարըմըզըն պիզէ վա՛զ էթտիքլէրի Սօսիալիզմ
էհալիմիզի տինէ, Ութթիյանլըզա վէ ախլագա վէ
նիզամ ու ինթիզամա մուզայիր հալլարա սէվգ
էյլէմիշ տիր։ «Օնլարը մէյվէլէրինատէն թանըյա-
ճագսընըզ։» Սօսիալիզմ չիմոխյէտէք կէնճլէրիմիզ
արասընտա տինէ, Ութթիյանլըզա վէ քիլիսէյէ
գարշը՛ատավէթ վէ նէֆրէթ հիսսի ույանտըրըպ,
ճէմա՛աթլարըմըզ արասընտա նիֆագ ու չիգագը
պատի օլմուշ վէ թարաֆլարընտան նիչէ տէֆ՛ա
ասփա վէ բովէլվէր պուրնանը գուլլանըլմըշ իքէն,
Էրմ. քիլիսէսի նա՛սըլ օլուպ տա չիմտի քէնտի գա-
փուլարընը պու մէսլէք էօնիւնատ աչըպ, օնուն
սէրպէսթանէ վա՛զընա միւսա՛ատէ էտէ պիւիր։
Պիզ պու չէյի անլամայօր իզ։ Պու նէվ՛ մէսլէք-
լէր կիզլի չէրքէթլէր Թէչքիլի իլէ թա՛միմ էտիլէ
պիւիր։ Կիզլի չէրքէթլէր չօգ չէյլէր թա՛լիմ ու
թա՛միճ էտէպիլիրլէր։ Լաքին Ղարպ քիլիսէլէրինին
կէրէք Թաճօլիքլէրին կէրէք Փրօթէսթանլարըն
վէօվէսէ իլէ հաթթա պա՛զէն տէնչէթ իլէ պագ-
տըգլարը պիր մէսլէյի, Շարգ քիլիսէլէրինին էն
՛աթիգլէրինատէն օլան Էրմ. քիլիսէսինին քէնտի քի-
լիսէ գափուլարընը աչըպ իչէրի գապուլ էթմէյէրի
վէ կէօյա էհալինին հայաթ ը բուհանիյէսինի Թէչ-
վիգ վէ Թէրճի՛ էտէն պիր գուվվէթ իմիչ կիպի
օնուն ազուչունա քէնտի էվլատլարընը Թէսլիմ
էթմէսի պիզէ զայէթ ղարիպ կէօրիւնտիւ։ Լաքին
տէրհալ տիկէր պիր սիւ՛ալ խաթրըմըզդա վարիտ օ-
լուչօր։

Սա՛նչէն, պու գարարընն պիզ Էրմ. Փրօթէս-
թանդարլա ՛ալագասը նէ՞ տիր։ Պիր քիլիսէ քէն-
տի գափուլարընը Սօսիալիսթլէրէ, Տէմօգրաթիք
Սօսիալիսթլէրէ եա տիկէրլէրէ աչար իմիչ, օնլա-
րըն նուճագ էթմէյլէրինէ միւսա՛ատէ էտէր իմիչ,
հաթթա իսթէրլէրսէ օ մէսլէքլէրի բէսմէն գապուլ
եա բէտտա էտէր իմիչ, պիզէ նէ՞։ Պիզտէն քիլիսէ
պինալարըմըզը իսթէմէյօրլար, պիզտէն Սօսիա-
լիսթ օլմազը Թալէպ էթմէյօրլար։ Գօնչումուզուն
իչինէ նէ՞ գարըշըր իզ։

Վագա՛ա գօնչումուզըն պիզճէ խաթա սայըլան
պիր ֆի՛իլտէ պուլունտուղունը կէօրիւրսէք օնա
մուհապպէթ վէ հիմմէյէթլէ քէնտի էֆքյարըմըզը
պէյան էթմէմիզ ֆա՛իտէլի օլապիլիր իսէ տէ, օ-
նուն իչինէ գարըշմազա հագգըմըզ օլմազ։ Լաքին
էկէր օ հանըլըշըն տօղրուտան պիզէ զիյան իրա-
էթմէսի իհթիմալը վար իսէ, պիզ օ սըրատա պիր
ազ ֆարգը տիւչիւնմէյէ մէճպուր օլուր իզ։ Պի-
զէ կէօրիւնիւր քի Ազգ. Երեսփ. Ժողովըն վէր-
միյի պու գարար սաղթ Էրմէնի քիլիսէսինէ չամլ
տէյլէ պիւթիւն Էրմ. միլլէթինէ ՛ալագատար տըր,
զիրա կուսակցականլարըն փրօփականտասը քիլի-
սէյէ տէյլէ, անճագ պիւթիւն Էրմ. միլլէթինին իգ-
թիասատ վէ սիյասի հայաթընա ՛ա՞իտ տիր։ Սօ-
սիալիզմ քիլիսէճէ պիր իսլահաթ եա տինի պիր
մէսլէք օլսա իտի, պիզ օնա ուղաղտան մէրագ իլէ
սէյր էտէպիլիր իտիք։ Լաքին հագիգաթ ը հալ աս-
լա պէօյլէ տէյլէ տիր։ Օնուն նէճիճէլէրի սաղթ
Լուս. քիլիսէ էֆքրատընա տէյլէ պիւթիւն Էրմ. միլ-
լէթինէ Թէ՛ալիւգ էտէր։ Օնուն եիւղիւնատէն մէյ-
տանա պիր Թագըմ պէրէքէթլէր կէլէճէք իսէ օն-
տան պիզզարուր պիզ Ինճիլի Էրմէնիլէր տէ իս-
թիֆատ էտէճէյիզ, վէ էկէր մա՛ազ Ալլահ ՛ուգու-
պաթ վէ ֆէլաքէթ կէլիրսէ օնտան պիզ տէ միւ-
թէզարրիր օլաճաղըզ։ Պու կուսակցութիւնլարա
պունտան էվվէլքի միւնասէպէթլէրիմիզէ պու-
նու փէք սարիհ պիր սուրէթտէ կէօրտիւք։ Միլ-
լի վէ սիյասի պէրէքէթ վէ ֆէլաքէթլէրիմիզէ
ճիւմլէմիզ օրթագ իզ։ Քիլիսէ ֆարգընա պագըլ-
մազ։ Վէ ճիւմլէմիզ պիր ՛ուղվի ճէսէտ Թէչքիլ

էթիւիմիզ իչիւն, հաթթա պա՛զէն էն զիյատէ միւթէզարրիր օլանլար քիւչիւք ա՛զլար օլույօր։

Պիզճէ Ազգային Ժողովըն պու գարարը քիւլիսէճէ տէյիլ, անճագ միւլի էհէմմիյէթի համ՛իզ պուլունտուղը իչիւն վէ կուսակցութիւնլարըն փրօգրամը միւլի վէ սիյասի պիր փրօգրամ օլտուղը իչիւն, պիզ Ինճիլի Էրմէնիլէր պունա ֆարգսըզ վէ գայտսըզ պիր սուրէթէտ պագամայըզ։ Էկէր Սոսիալիզմ եախօտ Տէմօգրաթիդ Սօսիալիզմ, եա՛նի կուսակցութիւնլարըն փրօգրամը միւլէթին հայաթ ը իթթիմա՛իսինի թէրճի՛։ Ետճէք իսէ պիզ տէ օ միւպարէք հալըն հուսուլընտա հիսսէյապ օլմագ իստէր իզ, եօգ էկէր պունլար միւլի հայաթա տէհ՝ չէթլի պիր տարպէ վէրէճէք իսէ, վէ կուսակցութիւնլար միւլէթիմիզի պիր կիրտապա եախօտ պիր ուչրումա գուլազուզլայօրլար իսէ պունուն մէն՛ինէ պիզ պիւթիւն գուվվէթիմիզլէ չալըշմագ կէրէք իզ։

Զանընմըզճա պիզ Ինճիլի Էրմէնիլէրին չու սըրատա էտէճէք մուհիմմ վազիֆէլէրի վար տըր։ Պինա՛էն 'ալէյհ կէրէք ճէմա՛աթլարըմըզըն կէրէք կէնճլէրիմիզին վէ վա՛ղլարըմըզըն ճիհատի նազարը տիգգաթըն պու մէա՛ղէյէ տա՛վէթ էտէր իզ։ Պիզ կուսակցականլարըն պու փրօփականտան քէօր քէօրիւնէ միւթէ՛էսսիր օլմայրագ, պու հայաթի մէա՛ղէյի քէնտիմիզ իչիւն թա՛միգ էթմէլի իզ, վէ պունուն միւլի հայաթըմըզ իչիւն մուղիրր կէօրիւր իսէք, պիւթիւն գուվվէթիմիզլէ անըն մէն՛ինէ սայ ու ղայրէթ էյլէմէլի իզ։

ՈՒՖՈՒԳ

(Հ. Մ. Ալէն)

Ա՛ստուածեան ճճլի՛թ. Ամէրի՛կէ Ինկիլիթերրանըն չիմարքի անվալ ը սիյասիյէսինէ տա՛իր աթիտէքի մուխթասար պէյանաթը հավի տիր. «Ա՛գըպէթ պաչ վէքիլ Լօրտլար մէճլիսինտէ իճրա օլունագագ իսլահաթա տա՛իր հիւքիւմէթին փյանընը իլան էթմիչ տիր. պու փլանտա իւչ չէյ թէքլիֆ էհիմէքտէ տիր. Էվվէլա Ասլզատէկեան մէճլիսի նագտա 'ա՛իտ օլան պիր գանուն լայհասընը րէտտ էթմէքլիք հուգուգընտան գանունէն մէն՛ էհիլէճէքլէր տիր։ Սանիյէն Ասլզատէկան մէճլիսինին սա՛իր գանուն լայհալարը իւզէրինտէ թա՛տիպթ իճրասընա մախսուս հագգ ու սէլահիյէթլէրի գանունէն էօյլէ պիր սուրէթտէ թագիիտ վէ թահսիտ էհիլէճէք տիր քի եէքտիկէրինի թա՛գիպ էտէն իքի տեվրէ ի իթթիմա՛իյէլէրտէ, մէա՛ուսան մէճլիսինտէ գապուլ օլունուպ տա հէր տէֆ՛ա տա Ասլզատէկեան մէճլիսինտէ բէտտ օլունմըչ օլան պիր գանուն լայհասը մէա՛ուսան մէճլիսինտէ իւչինճիւ միւզաքէրէտէ գապուլ էհիմէսի իւզէրինէ ասլզատէլէրին րիզա վէ մուվաֆագաթը ալընմագսըզըն պիր գանուն օլաճագ տըր։ Վէ լաքին պու հալտէ մէզքիւր գանուն լայհասընըն իլք տէֆ՛ա մէճլիսէ թագտիմ օլունմասը իլէ անըն ասն տէֆ՛ա գապուլ վէ թաստիգ էհիլմէսի արասընտան 2 սէնէլիք պիր միւտտէթին կէչմիչ օլմասը չարթ տըր։ Վէ սալիսէն մէա՛ուսան ա՛զալարընըն միւտտէթի մէ՛մուրիյէթի չիմտիյէ գատար օլտըղը կիպի 7 չէր սէնէ օլաճագ եէրտէ 5 սէնէ օլաճագ տըր։

Էլեէվմ Ասլզատէկան մէճլիսի իսլահը իչիւն Ինկիլիզ գավմընըն փիչի նազարընտա իքի փլան եախօտ տահա զիյատէ պիրիսի գաթ՛ի վէ միւսհիլ պիր փլան վէ պիրիսի տէ իւզէրինտէ պիր փլան գուրուլապիլէն պիր էսասըն թէճրիպէ նէվ՛ինտէն պիր պէյանը վար տըր։ Մր. Էսգուիթ թէքլիֆինէ կէօրէ, էկէր մէա՛ուսան մէճլիսի ագալլի իքի սէնէյի չամիլ օլան իւչ տեվրէ ի իթթիմա՛տա մուա՛այէնէ պիր գանուն լայհասընըն գապուլ վէ թաստիգ էհիլմէսի խուսուսընտա իսրար էտէճէք օլուր իսէ, մէզքիւր գանուն լայհասընը արթըգ Ասլզատէկեան մէճլիսինին րիզա վէ մուվաֆագաթընա միւրաճա՛աթ էթմէքսիզին գանուն հալընա գօմագ հագգ ու սէլահիյէթինէ մալիք օլաճագ տըր։ Լօրտ Բօզպերինին թէքլիֆինէ կէօրէ իսէ, Ասլզատէկան մէճլիսինի տահա գուվվէթլի պիր մէճլիս ի ա՛եան հալընա կէթիրմէք իչիւն, Լօրտլար մէճլիսինին ա՛զալըղընըն էսասը՝ թէպտիլ էհիլմէլի տիր, վէ օ ճիհէթէ տօղրու աթթլաճագ իլք ատըմ մագամընտա Էսալէթէ մալիքիյէթ հատտը զաթինտէ սրթըգ պիր քիմսէյէ Ասլզատէկան մէճլիսինտէ օթուրպ րէյ ի՛թա էթմէքլիք հագգ ու սէլահիյէթինի վէրէմէյէճէյի՛ էսասը գապուլ վէ թաստիգ էհիլմէլի տիր։ Իչպու իքի թէքլիֆլէր պիւսպիւթիւն ֆարգը ճիհէթլէրէ միւթէվէճճիհ տիրլէր։ Պիրիսի տահա զա՛իֆ պիր ա՛եան մէճլիսի, տիկէրի իսէ տահա գուվվէթլի պիր ա՛եան մէճլիսի թէչքիլինէ թալիպ տիր։ Պիրիսինին հէտէֆ ի մագսուտը մէա՛ուսան մէճլիսինին գուվվէթ վէ հիւքմ ու նուֆուզընը թէզիհտ էթմէք, տիկէրինինքի իսէ Ասլզատէկան մէճլիսինի տահա զիյատէ հիւքմ ու նուֆուզա մալիք գըլմագ եախօտ թագրիպէն հէմիշէ միւքէմմել պիր մէճլիս ի մուսահհիհ հալընա վազ՛ էթմէքլիք տիր։

Ինկիլիզ հիւքիւմէթինտէ իւչ 'ունսուրըն, եա՛նի հիւքմարընը, լօրտլարըն, վէ մէա՛ուսանընըն միւնասէպէթի, պինէնէֆս Ինկիլիզ Գա-

նուն ը Էսասիսի միսիլիւ , հիւսն ի թէքեամ-միւ վէ թարիխի թէրագզը նէթիճէսի օլ-մուշ տըր : Հիւքմտար մուգատաէմա ազ չօգ պիր հիւքիւմէթի մութէլագայա մալիք օլտըղը հալտէ , անըն հուգուգ ու իմթիյազաթը միւթէմատիյէն իճրա էտիլմիշ օլան թահսիտ , թա'տիլ վէ թէճսիր-լէր սէպէպիյլէ գուվվէթսիզ վէ հարէքէթսիզ պիր հալէ կէլմիշ տիր : 'Դրալ խաթատա պուլունա-մազ ,' պինա'էն'ալէյհ հիւքմտարըն րէսմի օլան հէր ճի'իլ ու հարէքէթինին մէս"ուլիյէթինի քէնտի ի-ղերինէ ալաճագ հիւքմտարըն զայրի օլան պիր զաթ պուլունմալը տըր : Պու մէս"ուլիյէթ գրալըն վի-քէլասը իւզերինտէ թէրէթթիւպ էտէր , վէ հիւ-քիւմտար անճագ վիւքէլանըն իւմթար վէ թավսի-յէլերինէ կէօրէ հարէքէթ էտէպիլիր : Իշպու է-սասըն թէքեամիւլիւ սայէսինտէ մէպ'ուսան մէճ-լիսինին եախօտ մէպ'ուսան մէճլիսինտէքի էքսէ-րիյէթ ճըրդա ի սիյասիյէսինին զայրի րէսմի պիր գօմիսիօնը օլան հէյ"էթ ի վիւքէլա եախօտ գապի-նէ չիմտիքի տէրէճէ ի նուճուզ ու իգթիտարընա եէթիչմիշ տիր : Գապինէ հիւքիւմէթին վէզա"իճ ի իճրա"իյէսինի իճա էթտիրիր , վէ հիւքմտար նա-մընա իճրա օլունան հէր մու'ամէլէյի եափտըղը չէօյլէ տուբսուն , սանքի հարճիյէն հագիգաթ օլա-րագ 'գապինէ փարլամէնթօնըն թավսիյէ վէ մու-վաֆագաթըյլէ գանուն վազ' էտէր :'

Հիւքմտար միսիլիւ Ասլզատէկեան մէճլիսի տախի փէք պէօյիւք թէպէտտիւլաթա օղրամըշ տըր : Նօրմանտիալը հիւքմտարլար զէմանընտա Ասլզատէկեան մէճլիսի գրալըն խասս վիւքէլա մէճլիսի իտի : Պու մէճլիս տէրէպէյի պարոնլարընտան եախօտ զու'ամէթ վէ թիմար սահիպի զէ-վաթտան միւրէքքէպ իտի . օ զէման ճէնիին հա-լինէտ պուլունան վարլամէնթօ թէք պիր մէճ-լիսէտն 'իպարէթ օլուպ ա'զալարը տախի արազի սահիպի չիւրէճատան ալընըր իտի : 13նճիւ 'աս-րըն էվասիթինէ տօղրու 'ավամմ սընճրընտան օլան քիմսէլեր իւք տէճ'ա օլարագ փարլամէնթօտա ա'-զա սըճէթիյլէ օթուրմալա տա'վէթ էտիտիլէր , վէ թագրիպէն 80 սէնէ սօնրա փարլամէնթօ իւքի մէճլիսէ այրըլտը: Ավամմ գամարասը ա'զասը թէտ-րիճէն վէ 'ալէյհտուսս ուտուրը մալիյէյէ մախ-սուս գանունլարըն վազ'ընտա պէօյիւք գուվվէթ վէ նուճուզա նա"իլ օլտուլար :

Լօրտլար գամարասընըն չիմտիքի ա'զասը խա-նէտանը գրալիյէ մէնսուպ 3 ասլզատէէն, 545 ին-կիլիթերրա վէ միւսթէմլէքաթը ասլզատէկանըն-տան (պունլարըն 22սի տիւգ , 23իւ մարքիզ, 123իւ ըրլ , 42սի վիգոնթ , 335ի պարոն տըր , վէ պիլ իրա լօրտլար գամարասընտա օթուրմալա հագգ-լարը վար տըր ,) 2 արքեպիսկոպոս 24 եպիսկոպոս-տան, հէր փարլամէնթօ իչիւն սա'իր ասլզատէկան թարաֆընտան միւնթէխապ 16 իպգօչիալը ասլզատէ-լէրտէն, լօրտլար թարաֆընտան գայտը հայաթ չար-թըյլէ միւնթէխապ 28 Իրլանտալը լօրտլարտան վէ հիւքմտար թարաֆընտան գայտ ը հայաթ չարթըյլէ թա'եին էտիլմիշ 4 հուգուգ լօրտլարընտան միւրէք-քէպ տիր, Իրսի ասլզատ օլան 545 ասլզատէլէրտէն 170ի լօրտլըղը թէվէրրիւս էթմէմիշ, անճագ քէնտիլէր իրսի օլմագ չարթըյլէ ասլզատէ թա'եին էտիլմիշ-լէր տիր : Պունա պինա'էն Լօրտլար մէճլիսի հիյ պիր վէճհլէ լօրտլըղը թէվէրրիւս էթմիշ պիր հէյ-"էթ տէյիլ տիր , զիրա պու անտէ 170 լօրտ չախսի չէճա'աթ վէ մէրտիվէլերի սայէսինտէ անա տախիլ օլմուշլար , 26սը Ինկիլիթերրա քիլիսէսինին վէքիլ-լէրի տիրլեր , վէ 44իւ Իրլանտա վէ Իագօչիա լօրտլարը թարաֆընտան ինթիխապ էտիլմիշլեր տիր: Պունընլէ պէրապեր լօրտլար գամարասընըն 622 ա'զասընտան 378ինի թէչքիլ էթմէլերի միւնասէ-պէթիյլէ իրսի լօրտլար պէօյիւք գուվվէթ վէ նուճ-ֆուզը հա"իզ տիրլեր :

Ուգուն միւտաէթտէն պէրու Ինկիլիթերրատա պիլճիւմլէ ֆըրդալարա մէնսուպ ատէմլեր արասըն-տա Լօրտլար մէճլիսի պիր տէրէճէ իսլահա միւհ-թաճ տըր տէյիւ պիր էֆքեարը 'ումումիյէ հիւքմ-ֆերմա պուլունմագտա տըր : Մուհաֆազաքեար ֆըրդասը իչպու թէքլիֆ ի 'ումումիյէ մուվաֆա-գաթ էթմիշ տիր : Վէ հաթթա պինէֆա Լօրտլար մէճլիսի՝ Լօրտ Րոզպըրինին թէքլիֆինին գապուլ էտիլմէսինտէն տախի կէօրիւտիւյիւ վէճհլէ , քէն-տինին էմր ի իսլահընա մու'ավէնէթէ հազըր վէ ամատէ տիր : Լաքին Լօրտլար մէճլիսինտէ իսլահ օլունաճագ պիր գուսուր պուլունմասը պապընտա-քի իչպու ի'թիրազը էֆքեար իլէ պէրապեր , ու գուսուրըն նէ օլտըղը խուսուսընտա զայէթ 'ա-զիմ իխթիլաֆ ը էֆքեար վար տըր : Լիպէրալ ֆըր-գասը՝ Լօրտլար մէճլիսինին չիմտիքի թէչքիլաթը-նա , անըն սանքի քիւլլիյէն մուհաֆազաքեարանտան 'իպարէթ օլմասը ճիհէթիյլէ , սօն տէրէճէ ի'թի-րազ էթմէքտէ տիր : Մէսէլա Լօյտ Ճօրճ պիւտէ-սի Լօրտլար մէճլիսինտէ 75 լիպէրալ րէյէ գարշը 350 մուհաֆազաքեար րէյ իլէ րէտտ էտիլմիշ տիր : Իչթէ պու քէյֆիյէթէ մէպնի Լօրտլար մէճլիսի՝ 'ալել 'աճէլէ գանունլար գօնուլմասընը մէն' էտէն, վէ միլլէթ քէնտի արզուսընը զայէթ վազհ սու-րէթտէ պէյան էտինճէյէ գատար իֆրաթքեարանէ մու'ամէլէյի թէ'խիր էտէն պիր հէյէթ ի մուհաֆա-զաքեարանէ օլաճագ եէրտէ , Մուհաֆազաքեար

հախօտ Եուհիբենիսթ ֆըրդասըն միւթի՝ պիր ա-
լէթի օլմուշ տըր։ «Լօրտլար մէճլիսի,» տէյօր
փրօֆ Լօվէլ, «ֆըրդա ումուր ու մէգասիտի իչիւն
Մուհաֆազաքեարան ֆըրդասը բուէսասընըն էլ-
լէրինտէ պիր ալէթ օլմուշ տըր։ Օլ բու՞էա մէզ-
քիւր մէճլիսի ֆըրդայը սիյասիյաթ սաթրանճ թախ-
թասը իւզէրինտէ 'ատէթա սաթրանճ թաչլարը կի-
պի գուլլանըրլար։» Շու կէչէն 25 սէնէտէն պէ-
րու հէր նէ զէման լիպէրալլար մէվգը՛ի իգթի-
տարտա պուլունմըշլար իսէ, Լօրտլար քէնտիլէ-
րին նուճուզ ու գուվվէթլէրինի հիւքիւմէթէ գար-
չը գուլլանմըշլար, վէ ə տա մագսէտլերի մահզա
'աճէլէ վէ իֆրաթքեարանէ գանունլար վազ՛ օլուն-
մասընը մէն՛ էթմէք տէյիլ, անճագ Մուհաֆազա-
քեար ֆըրդայա եարտըմ էթմէք իտիյինի 'այան վէ
աչիքեար կէօսթէրէճէք սուրէթտէ գուլլանմըշլար
տըր։ Էզճիւմլէ 1905տէ մէզ՛ուսան մէճլիսի հիւ-
քիւմէթի թարաֆընտան թագտիմ էտիլմիշ օլան
իքի գանուն լայիհասընը գապուլ վէ թաստիգ էթ-
տիքտէն սօնրա լօրտլարա կէօնտէրմիշ տիր։ Պուն-
լարտան պիրիսի զայէթ իֆրաթքեարանէ վէ պի-
նա՛էն 'ալէյհ մուհաֆազաքեար միզաճը պիր մէճ-
լիսին ճիտատէն իւ՛թիրազ էտէպիլէճէյի պիր գանուն
լայիհասը օլմասընա բաղմէն, լօրտլար անը պիլա
թա՛տիլաթ գապուլ վէ թաստիգ էթմիշլէր տիր։
Տիկէրի իսէ հիչ պիր պէօյիւք էսասա տօգունմա-
տըղը, վէ Ինկիլիզ միւ՛էսէսաթը արասընտա պէօ-
յիւք պիր թէպտիլաթ հուսուսլէ կէթիրմէմէսիյլէ
պէրապէր իքի ֆըրդա արասընտա պէօյիւք պիր
սէրմայէ իւ միւճատիլէ թէչքիլ էթմէքտէ իտի։ Պու
գանուն լայիհասընը Լօրտլար մէճլիսի պիրտէն
պիրէ բէտտա էյլէտի։

Գ՚ոլէլէ+ նէ փէբ. Ինկիլթէրրատա մէչհուր Տր. Հօր-
թընըն րիյասէթի ալթընտա Փրօթէսթանլըղը
թէրվիճ վէ միւտաֆա՛ա էթմէնին եէնի պիր ու-
սուլը զուհուր էթմիշ տիր։ Պու ուսուլըն հէտէֆի
մագսուտը, Րօմա Գաթօլիք քիլիսէսինէ գարշը
սէօյլէմէք եախօտ թա՛րիզաթտա պուլունմագ,
եախօտ հաթթա Գաթօլիքլերի Փրօթէսթան եափ-
մագ օլմայըպ, անճագ Փրօթէսթանլարա Գաթօ-
լիք քիլիսէսինին միւտաա՛իյաթ վէ թա՛լիմաթը նէ-
տէն 'իպատէթ օլարղընը պիլտիրմէք տիր։

'Ալիմի չէհիր Փրօֆ. ճէյմս Օր ախիրէն սատէ
պիր պէյաննամէ նէչր էտէրէք անտէ Գաթօլիքլէ-
րին թէրագգը վէ նէչվ ու նէմասընտաքի հագա՛իգ ի
թարիխիյէյի, վէ Րօմա քիլիսէսինին էսասընը
թէչքիլ էտէն պաչղճա թա՛լիմաթը չէրհ ու իղահ
էթմիշ տիր։

Միւամիլէյհ տէյօր քի «Փրօթէսթան քիլիսէսի
իսլահաթ թարաֆտարլարընըն 1529 Ապրիլինտէ
իքինճի Սփայր մէճլիսինին Ալինճի մէճլիս թարաֆըն-
տան վէրիլմիշ օլան սէրպէսթլիքլէրի լաղվա չըգըշ-
մասընա գարշը մէչհուր փրօթէսթօյը եափմըշ օլ-
մալարընտան նէչ՛էթ էթմիշ տիր։ Մու՛ախախարէն
մէճլիսին օլ գարարնամէսի գապուլ վէ թաստիգ
էտիլմէսի իւզէրինէ մէզքիւր փրօթէսթօնամէ տա-
հա րէսմի վէ մուճաասալ պիր չէքլետ նէչր օլունա-
մըշ տըր։ Անտէն սօնրա պիլճիւմլէ իսլահաթ թա-
րաֆտարլարը Ք. Մուգատտաս հագիգաթը լէհին-
տէքի իտտի'ալարը թէ՛քիա, վէ Րօմա Քիլիսէսի
խաթալարընա գարշը փրօթէսթօ էթմէք թէսավ-
վուրլարընը պէյան էթտիքլէրի սէպէպտէն Փրօ-
թէսթան նամընը ալմըշլար տըր։ Փրօթէսթանլըղըն
ասլը օ զէման նէչր օլունան պէյաննամէնին «Ալ-
լահըն Քէլամընը գապուլ էտէն, վէ պունտան սօն-
րա գապուլ էտէճէք օլանլարընն ճիւմլէսինէ» 'իպա-
րէսինտէ կիւզէլճէ իղահ օլունմըշ տըր։

Տր. Օր տէյօր քի «Րօմա քիլիսէսի՝ քէնտիսինին
տէյիչիլմէզ վէ թա'լիմաթճա հիչ խաթա էթմէզ, իտի-
յինի վէ բէ՛իսի օյան Րօմա Փափաասընըն Պետրոս բէ-
սուլընն խալիֆէսի, վէ զէմին իւզէրինտէ Քրիստոսընը
վեքի ի օլուպ քիլիսէտէ վէ (հուգուգ ը քէնտիսինէ
վերիլճէճէք օլսա) ճիսմանի հիւքիւմէթլէր իւզէրին-
տէ միւսէլլէմ պիր հագգը թէֆէվվուզա մալիք օ-
տըղընը իտտի'ա էտէր։ Մէզքիւր քիլիսէնին իչպու
իտտի'ասը էն ճէսուրանէ նէվ՛տէն պիր թագըմ
գազիյէլէր իւզէրինէ միւ՛էսէսէ տիր, Իչթէ մէզքիւր
գազիյէլէր չունլար տըր. կէօյա Պետրոս բէսուլ
բէսուլլէր արասընտա վէ քիլիսէտէ բիյասէթի հա՛իզ
տիր, վէ պու բիյասէթ հագգը խալէֆիլէրինէ ին-
թիգալ էթմիշ օլուպ հալա տեվամ էթմէքտէ տիր,
վէ Պետրոս բէսուլ Րօմանըն իլք եպիսկոպոսը իտի,
վէ Րօմա եպիսկոպոսլարը անըն խալէֆիլէրի տիր-
լէր, վէ պու սիլսիլէ ի խիլաֆէթ թա խպթիտա-
տէն պէրու զայր ի միւնքէսիր վէ նագզ օլունմա-
մըշ հալտէ գալմըշ տըր, վէ փափա հազրէթլէրի
սրճէթ ի բէսմիյէսինտէ եանըլմազ օլուպ՝ հէմ բու-
նի հէմտէ ճիսմանի պիր թէճքէվվիւգի հա՛իզ տիր։»

Տր. Օր. Րօմա քիլիսէսինին նէ վէճհէ թա'-
լիմաթճա 'Ատը ճէտիտին թա'լիմաթընտան այ-
րըլտըղընը պիր պէնտ իլէ կէօսթէրիյօր. մէսէլա
Րօմա քիլիսէսի իքի սաատ 'Ատը ճէտիտ ային-
լէրինի Շյէ չըգարտը. վէ անլէրէ սիհրի պիր մա-
հիյէթ վէրտի, 'Ախա ի Բազպանինին էքմէք վէ
չէրապընը Բազպըն դան վէ թէնինէ թահվիլ էթ-
տի. պու քիլիսէ բէսուլլէր զէմանընըն քիլիսէ
խատէմէսինի գուրպան թագտիմ էտէն պիր քա-
հինլէր հէյ՛էթինէ թահվիլ էյլէտի. պու քիլիսէ

Բապպէն սօֆրասընը պիր 'մէզպահա' թահվիլ էտիպ անըն իւզէրինտէ Գողգոթա տաղընըն զէպիհէսինի (Գուտտաս ը Շէրիֆ) թէքրար էյլէտի։ Պու քիլիսէ մանասթըը փափասլարը իլէ մանասթըը բահիպլէրինէ էվլէնմէքլիյի նէհի էյլէտի. պու քիլիսէ Մարիամըն պիւթունիյէթինի, եա'նի տա'իմի պաքիր հալտէ գալմասընը, տահա սօնրա ֆի'իլի կիւնահօրգլըընը վէ հապլը 'աֆիֆինի, (անոթաթ յղօ-նիէն) եա'նի հա-միլէ գալմասընտա չէհվէթ վէ կիւնահ լէքէսինտէն պիւսպիւթիւն'արի օլմասը գավլընը մէյտանա չըգար-ըը։ Պու քիլիսէ Մարիամը 'ազիզլեր իլէ մէյէքլերին քէնտիսինէ 'իպատէթ էտէհէքլերի պիր զաթ հալինէ կէթիրտի։ Պու քիլիսէնին թա'լիմինճէ թէպրիր իչի վաֆթիվ այինինտէ զուհուրա կէլիպ ամալ ը խայրիյէ իլէ էթմամ օլուննան պաթընի պիր թէ-պէտիւլ տիր։ Պու քիլիսէ Ալլահընն լութֆ ու 'ինայէթինտէն մահրումիյէթ հալինտէ, իչպու լութֆ ու 'ինայէթին ի'ատէսի իչիւն 'ուգտէլի վէ չափրաշըգ պիր չիւէ վէ րիյազէթ ուսուլը թէ"-սիս էթմիչ տիր քի պու չիւէյէ տէ 'աֆվ քեազըա-լարը իլէ 'արաֆընն տահի պէօյիւք հարտըմլարը ՏՕգունուր։ Իչպու ուլյուրմա գավլերին հիչ պիրիսի իչիւն Քրիստոսընն վէ րէսուլլարընն թա'-լիմինտէ պիր էսաս հօգ տըր։ Պունլարտան հէր պի-րիսինին թարիւհի ասլ ու մէնշէի իզլէնէրէք պուլունա պիւիր։ Թարիհտէ անլերին նամա'լիւմ պուլունը-տըգլարը 'ասրլար վէ անլերին քիւիսէյէ իհտալէ-րինէ Գաթօլիք մուհարրիրլերին մուգավէմէթ վէ մուհալէֆէթ էթմիչ իհիքլերի զէմանլար կէօս-թէրիւէ պիւիր։ Պունա պինա'էն միւսլիհլերին իչպու պիւթիւն մուզիրը սիսթէմի ևրգըպ տէվիրմէյէ եէր-տէն կէօյէ գատար հագգլարը վար իտի։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՑԱԹ

«Վէ Բապպ սենին ֆէղֆէֆնընդա վէ իղնիէրագընդա վէ իւղէրինէ գօնուլան ադըր իսրտիքդէն առնա բահաըր իհ-տան էնդուէյէ կիւնդե, Բաբէլըն ֆէլեյէ 'ալեյհինդե ըո-ֆէլէ սէօյլեյէղ փեյէսին, Զալիմ նա՞սըլ մահվ օլտու-, հարքա շէհը նա՞սըլ մահվ օլտու-» ես. 14. 3,4։

ՉԻԶ պիր քիմսէ բահաթ պուլմատըգճա քէնտիսի-նին մէսէրրէթ չէօ'լեյէրինի թէմսիհ էտէմէզ։ Ֆիքը հէյէճանը պիր հալտէ պուլունտըը զէման պիզ քէնտի իմթիյազլարըմըզտան պիխապէր պու-լունուրըզ։ Մօրիա թէփէսինտէքի Աբրահամա պէնգէր իտ։ Պիզ Իահակըմըզտան տօլայը միւզթա-բիպ վէ փէրիչան օլտըըմըզտան, չալըըգտա պուլ-նուզընտան թուրթուլմըչ գօչը կէօրմէզ օլուրըզ։ Գօչ պիւթիւն վազթտա օրատա իսէ տէ, պիզ անը կէօրէմմէզ իզ։ Դայէթ փէրիչան խաթը օլտըզմըզ սէպէպտէն պիր չէյ կէօրէմէզ հալէ կէլմիչիզ տիր։ Պիզ անը կէօրէպիլմէքլիյիմիզ իչիւն մէչագդաթը-մըզտան, եա'նի Իահակ հագգընտաքի քէտէրիմիզ-տէն միւսթէրիհ օլմալը իզ։ Աբրահամ Իահակ հագգընտա միւսթէրիհ օլունճա, գօչը փէք ա'լա կէօրիւը, վէ «Զալիմ նա՞սըլ մահվ օլտու» տէյիւ նիտա էտէր։ Զալիմ չօգտան մահվ օլմուշ իտի։ Գուրթուլըչ թարիգի անըն կէօզիւ էօնիւնտէ 'ա-յան վէ աչիքսար իտի։ Գափու իւզէրինտէ անը կէօզտէն սէթր էտէճէք խարիճի հիչ պիր տիւման պուլունմայօր իտի։ Գափու եէրինտէ տուրույօր, հէմ տէ արգասը իւսթիւնէ աչըգ օլարագ եէրինտէ տուրույօր իտի։ 'Աճէպա անը կէօրմէմէսինին սէ-պէպի նէ՞ իտի։ Սէպէպի պիր սիս վէ տիւ-ման իլէ — գալգ սիս վէ տիւմանը իլէ սէթր է-տիլմիչ օլմասը իտի։ Մարիամ մէզարընն գափու-սընա կէլիպ, «Բապպը գալտըրմըչար վէ անը նէրէյէ գօտըգլարընը պիլմէմ,» տէյիւ նիտա է-տէր, հալ պու քի պիւթիւն զէմանտա Բապպը ա-նընն հանը պաչընտա տուրմագտա տըր։ Իմմաուս հօլու իւզէրինտէքի չակիրտալէր՝ նամէվճուտա պիր Քրիստոստան տօլայը ահ ու ֆիղան էթմէքտէ օլտըգլարը հալտէ, Քրիստոս պիւթիւն օ միւս-տէթտէ քէնտիլէրի իլէ պէրապէր եիւրիւմէքտէ վէ գօնուչմագտա իտի։ 'Աճէպա նի՞չիւն անլեր քէնտի իմթիյազլարընը թագտիր էտէմէտիլէր, զիրա ան-լեր 'ազլէն մահզունն վէ մէլօուլ հալտէ իտիլեր։ Մա-րիամըն գալպի տիլիսուն, չակիրտալերին բուհը մէճ-բուհ տըր։ Ճան ազլամագտա իքէն կէօզլերի հաղ-լամանըն պիր ֆա'իտէսի հօգ տըր, կէօզլեր հալ իլէ տօլու օլուրլար իսէ կէօրէմէզլեր։ Գալպին միւքէտտեր վէ միւզթարիպ իսէ, փէտէրիմին խա-նէսինտէքի պիր չօգ մէսքէնլերի քէշֆ էթմէյէ նաֆիլէ եէրէ չալըշրրսընն։ Անճագ խաթրըմ միւս-թէրիհ օլտըը զէման «Զալիմ նա՞սըլ մահվ օլտու,» տէյէպիլիրիմ։

Եա՛ Բապպ, բահաթընա մախսուս վազթ խու-սուսընտա հանըլմըշըմ։ Պէն պու բահաթը ադշամ սա'աթընտա — ախըր ը 'էօմրիւմտէ կէլէճէք պիր չէյ տիր տէյիւ զանն էտիյօր իտիմ։ Պու բահաթ նազարրմըն պէրրաղլըզընտան նէշ'էթ էտէն գաթ'ի պիր սէլամէթ հալը տըր տէյիւ զանն էտիյօր իտիմ։ Է՛յ Փէտեր, էօյլէ տէյիլ իմիչ։ Բահաթըն պէնիմ կէօրմէքլիյիմտէն նէշ'էթ էթմէյօր. պէնիմ կէօր-մէքլիյիմ սէնին բահաթընտան իլէրի կէլիր։ 'Ալա'իմ ի սէմայը կէօրմիւշ օլտըզմտան տօլայը տէյիլ տիր քի սէնտէ բահաթ էտէրիմ, անճագ սէնտէ միւս-թէրիհ օլտըզմ սէպէպտէն 'ալա'իմ ի սէմայը կէօ-

բիւբիւմ։ Պէն էվվէլա էմէքլէրիմէն իսթիրահաթ էթմէլի իմ, օ զէման 'ամէլլէրիմ, եա'նի ճէլալինի կէօրմէքլիյէ մախսուս գուվվէթլէրիմ անլէրին արա-լարընճա կէլիրլեր։

Սէնին րահաթըն սապահա մախսուս տըր, ագ-չամա մախսուս տէյիլ տիր։ Օլ րահաթ գանատլա-րըմը գաիմաագ իչիւն տէյիլ, անճագ պանա գա-նաալար վէրմէք իչիւն կէօնտէրիլմիշլեր տիր։ Օլ րահաթ 'էօմրիւմիւն խիթամը տէյիլ, անճագ իպ-թիտասը տըր։ Եէսինճի, եա'նի իսթիրահաթ կիւ-նիւմիւն չաֆաղը սէօքմէտիքճէ, սէնի ասլա կէօր-մէյէ պաչլամայաճաղըմ։ Անճագ սէնին Սէպէթ րա-հաթըն գափուտա կէլտիյի զէման, սէնին պիլճիւմ-լէ մախլուգաթըընըն զիյատէսիյլէ էյի օլտըղընը կէօ-րէպիլէճէյիմ։ Պիւթիւն միւտտէթտէ հէր չէյ էյի օլմուչ տըր։ Էչեանըն գարմագարըչըդ հալի զա՞իլ օլմագատա, գարալար կէօրիւնմէյէ պաչլամագատա, միւթէլաթիմ սուլար սիւքիւնէթվէզիր օլմագատա իտիլէր։ Լաքին պէն պուննը պէնիմ եէվմի րա-հաթըմ, Սէնին եէվմի րահաթըն օլմագսըզըն կէօրէմէմ։ Սէնին եէվմի րահաթըն օլմազսա, զի-չա նաֆիլէ եէրէ իչրագ էտեր, կէօզ նաֆիլէ եէրէ փարըլտար, սէպզէ, նէպահաթ վէ ադաճ նաֆիլէ եէրէ պիթիպ պէօյիւրլեր։ Եալընըզ իսթի-րահաթ՝ րէճճագ վէ չաչա'այը թանըյապիլիր. եա-լընըզ սէլամէթ թէրագգույը թէմէննի էտէպիլիր, եալընըզ սիւքիւնէթ «Սիս վէ տիւման զա՞իլ օլ-մուչ տըր,» տէյիւ նիհատ էտէպիլիր։ Պէն, եա՛ Րապպ, սէնին եէսինճի սապահընա մուհթազըրըմ։ Պէն սէնին Սէպէթ իսթիրահաթընա մուհթազըրըմ։ Անճագ սիւքիւթ էթմիյիմ զէման «Սէնին Ալլահ» օլտըղընը պիլիրիմ։ Անճագ սէն բուհրմա րահաթ ինսան էթմիյին զէման, «Զալիմ նա՞սըլ մահվ օլ-տուչ» տէյէպիլիրիմ։

ձՕՐՁ։ ՄԷԹԻՕՊՆ

ՖԷՆՆԻՅԱԹ

ԻՃԹԻՄԱ՛Ի ՖԷՆԱԼԸԳԼԱՐԸՆ ՄԷՆՊԱ՛Ը
(Մ. Մինաճեան)

2.

Թապի՛աթ իւլէ պէչէրիյէթ արասընտա մէվճուտ օլան ահէնկսիզլիք հադիգի վէ տէրին քէօքլիւ տիր։ Իճթիմա՛ի պիլճիւմլէ չէրը վէ ֆէսատլարտան պաչ-գա չախսի ֆէնալըգլար տախի իչպու ահէնկսիզ-լիքտէն նէչ՚էթ էտէրլեր։ Թապի՛աթ ինսանըն պիլ-ճիւմլէ արզու վէ էմէլլէրինի իգնա՛ էտէմէտի-յինտէն, արզու վէ էմէլլէրիմիզ արասընտա ինթի-խապաթտա պուլունմադա վէ անլէրին էքսէրինտէն մահրում գալմագլըդա մէճպուրըզ։

Եէյէճէք իչիւն սարճ օլունան ագչէյի էլպիսէյէ եախօտ զէվգ ու էյլէնճէլէրէ սարճ ու իսթի՛մալ էտէպիլիրիզ։ 'Ալի Թա՛լիմ ու Թէրպիյէյէ Նա՛իլ օլ-մագլըդա արզուքէչ օլան կէնճ՝ քէնտինին պիր չօգ զէվգ ու էյլէնճէլէրինտէն վազ կէչմէյէ մէճպուր տըր։ Մուհթազամ պիր 'ա՛իլէյէ մալիք օլմագլըդա վէ էվլատլարընըն Թա՛լիմ ու Թէրպիյէճէ պիլ-ճիւմլէ մուգթազիյաթ վէ լէվազիմինի իքմալ էթ-մէյէ արզուքէչ պուլունան վալիտէյն՝ էպէվէյնէ մախսուս էն 'ալի վէզա՛իֆի լայըգըյլէ իճրա էտէ-պիլմէք իչիւն իգտիվաճա մախսուս իչթիհալարընը զապթ վէ հուզուզաթը հայվանիյէլէրինի ֆէտա էթմէյէ մէճպուր տըրլար։ Պու վէճհլէ ֆէր-տին միւթէ՛ատիտ մէյլ ու արզուլարը արասընտա տէրունի պիր միւճատէլէ զուհուր էտեր։ Պու մէյլ ու արզուլարըն ճիւմլէսի տախի իգնա՛ օլունմագ իսթէր իսէ տէ, պիզիմ չիմտիքի ճիսմանի ահվա-լըմըզտա պու չէյ իմքանսըզ տըր։ Էկէր ինսան քէնտինին պիլճիւմլէ էմէլ ու արզուլարընը միւ-սավի սուրէթտէ իգնա՛ էտէպիլսէ իտի, օ զէման չախսի հայաթըն ֆէնալըգլարը մէվճուտ օլմագլար իտի։ Գալպ ի ինսանինին էմէլ ու արզուլարը ա-րասընտաքի իչպու ահէնկսիզլիք տիր քի տէրունի միւճատէլէլերի թէվֆիտ էյլեր, վէ ինսանը քէնտի-նին էն 'ալի խայր ու մէնֆա՛աթընը ամալ ը սիւֆ-լիյէսինի իգնա՛ էթմէք ուղրունա ֆէտա էթմէքլիյէ սէվգ էտեր։ Իմտի հայաթ ը ինսանիյէտէ իչ նէվ՛ ահէնկսիզլիք մէվճուտ տըր, եա՛նի էվվէլա թա-պի՛աթ վէ պէչէրիյէթ արասընտաքի ահէնկսիզլիք։ Սանիյէն, էֆրատ ը ինսանիյէ արասընտաքի ահէնկ-սիզլիք։ Սալիսէն, 'այնի ֆէրտին էմէլ ու արզու-լարը արասընտաքի ահէնկսիզլիք։ Իչպու իւչ նէվ՛ ահէնկսիզլիքլէրտէն պիրինճիսի տիկէր իքի ահէնկ-սիզլիյին սալ ու մէնչէ՛ի տիր։ Էկէր թապի՛աթ վէ պէչէրիյէթ արասընտա ահէնկ ի թամմ հիւքմֆէրմա օլսա իտի, եա՛նի էկէր թապի՛աթ ինսանըն պիլ-ճիւմլէ հավայիճինի թէմամէն տէֆ՛ ու թէսվիյէ էթսէ իտի, օ թագտիրատ էֆրատ ը ինսանիյէ ա-րասընտա վէ 'այնի ֆէրտին ամալ ը մուխթէլիֆէ-սի արասընտա տախի ահէնկ ի թամմ հիւքմֆէրմա օլուր իտի։ Ինսանլարըն օ զէման պիրիպիրլէրինէ հասէտ էթմէյէ, եէքսիկէրինէ զտար էթմէյէ վէ պիրպիրինին մալընը զասպ էթմէյէ հիչ պիր սէ-պէպլերի օլմազ իտի։ Քէզալիք ֆէրտին դալպինտէ էմէլ ու արզուլարըն միւճատէլէսի տախի պաչլա-մազ իտի։ Թապի՛աթ ճիւմլէյէ հայաթըն ճէմի՛ի լէ-վազիմինի, էլհէվմ հավայը ինսան էթմիյի կիպի, պօլ պօլ ինսան էտեր իտի։ Լաքին պալատէ կէօր-միւչիւմիւզ վէճհլէ չիմտիքի ահվալ ը ճիսմանիյէտէ Թապի՛աթ իւլէ պէչէրիյէթ արասընտա պու կիպի

պիր ահէնկ ի թամմ թէ՞սիսի իմքեանսըզ կէօրիւլմէքտէ տիր, պինա՞էն'այէյհ իճթիմա՛ի ֆէնալըզլար հայաթ ի ինսանիյէնին զարուրի հիսսէսի օլսըզը կէօրիւնիւյօր։

Նազար ը ի՛թիպարա ալընաճագ պիր նօգթա տա չու տըր քի, մէտէնիյէթ ի հազըրէմիզ՝ պիլճիւմլէ սընա՛ի, թէչրի՛ի վէ ախլագի թէրագզյաթը իլէ պէրապէր, թապի՛աթ վէ պէչէրիյէթ արասընտա մէվճուտ օլան իչպու ահէնկսիզլիյի թախգիֆ վէ թէնզիլ պապընտաքի սա՛յ ու զայրէթլէրտէն իլերի կէլմիչ տիր։ Ինսան չալըշմազա մէճպուրիյէթինտէն նաչի, հէր նէվ՛ ալաթ ը սընա՛իյէյի, նիհէքիմ թօփրագտան էն պօլ մահսուլաթ իսթիհսալ էտէն զըրա՛ի հէր թագըմ վասըթալարը իճատ էյլէմիչ տիր։ Իճթիմա՛ի ահէնկսիզլիքլէրի պէրթարաֆ էթմէյէ մախսուս սա՛յ ու զայրէթլէր միւնասէպաթ ը իճթիմա՛իյէտէ ՚ատալէթ վէ հագգ ֆիքր ու թէսավվուրլարընը թէ՞սիսէ մէտար օլան պիլճիւմլէ գավանիյն ու նիզամաթը վէ թէչքիլաթ ը իտարիյէյի թէվլիտ էյլէմիչլէր տիր։ Ֆէրտին աէրունի ամալը արասընտա վիւճուտէ կէլէն միւճատէլէլերի ազալթմագ վէ էն ՚ալի էմէլ ու արզուլարընն հիւքմ ու նուֆուզը ալթընտա էն ֆէնա արզուլարը զապթ էթմէյէ մախսուս սա՛յ ու զայրէթլէր սայէսինտէ ֆէրտին էվսաֆ ը ախլագիյէսի թէչէքքիւլ վէ թէրագզը էտէր, պիր սուրէթտէ քի ինսանիյէթին ֆախր ու միւգահաթը օլան մէտէնիյէթ ի հազըրէ պիլճիւմլէ հըրֆէթ ու սէՆ՚աթլարընմզը, իճթիմա՛ի հայաթըմզընն թէհավվիւլաթ ը միւթէրագզյանէսի վէ ֆէրտլէրին էվսաֆ ը հասանէլէրինին էմր ի հուսուլլերի ճիւմլէթէն ինսանիյէթին պալատէ մէզքիւր իւչ նէվ՛ ահէնկսիզլիքլէրի թէնզիս վէ էկէր միւքին իսէ, իզալէ մագսէտիյէ մէվգը՛ի իճրայա գօմաղա մէճպուր օլընըզը միւթէմմաի սա՛յ ու զայրէթլէր սէմէրէսի տիրլէր։ Սա՞իր հէր չէյ ՚այնի հալտէ գալարագ, թապի՛աթ վէ պէչէրիյէթ արասընտա մէվճուտ ահէնկսիզլիք օլմագընզըն ինսան քէնտինին պիլճիւմլէ ախլագի սըֆէթ վէ խասսիյէթլէրինտէն մահրում գալըր իտի, վէ փէք իճթիմալ քի միւճատէլէ ի հայաթըն իճրասը մէճպուրիյէթինտէն վարէսէթէ գալարագ, էլհէվմ մութթասըֆ օլընըզը գուվվէ ի ՚ագլիյէյէ մալիք օլամազ իտի։ Նէվ՛ ի պէչէրին սըֆաթ ը ֆարիզէսինտէն օլան էն ՚ալի մէզհիյէթլէրինի թէչքիլ էտէն ՚ագլի, իճթիմա՛ի վէ ախլագի խասսիյէթլէր՝ քէնտիլէրին մէվճուտիյէթ վէ նէչվ ու նէմալարընը թապի՛աթ վէ պէչէրիյէթ արասընտա մէվճուտ օլան ահէնկսիզլիքտէ պուլուրլար։ Լաքին թապի՛աթ վէ պէչէրիյէթ արասընտա ահէնկ ի թամմ մուհաֆազա էթմէքլէ պէրապէր, նէվ՛ ի պէչէրտէ ՚ագլի վէ ախլագի մէվճուտը խալգ էյլէմէքլիք միւճքին տէյիլ իտի։ Պու մաֆէվգ էթ թապի՛ա մախսուս պիր մէսՆ՚էլէ տիր քի, պիզիմ անընլա պիր իչլիմիզ եօգ տըր։ Հագիգաթ ը հալ չու տըր քի, թապի՛աթ իլէ ինսան արասընտա պիր ահէնկսիզլիք մէվճուտ տըր, վէ պու ահէնկսիզլիքտէն չախսի վէ իճթիմա՛ի պիլճիւմլէ ֆէնալըզլար թէվէլլիւտ էտէրլէր, վէ պու ահէնկսիզլիյի մէյտանտան գալըրմագ իչլիւն պէզլ էտիլէն սա՛յ ու զայրէթլէրտէն պիլճիւմլէ հըրֆէթ ու սէՆ՚աթլար, գանուն վէ նիզամլար, թէչքիլաթլար վէ ախլագի ՚ալի էվսաֆլար մէյտանա կէլիրլէր։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ՄԱ՛ՏԷՆԼԷՐ ՆԷՐԸ՞ՏԷ ՊՈՒԼՈՒՆՈՒՐ

(Լ՚ՈՒՖՖ ԷՖ. Ճ. Պաղէկեան, ՚Ա.ՅՆԹաղ)

Պուննատան էվվէլքի պիր պէնտիմիզտէ գայալար պաչըճա իքի նէվ՛ օլուպ պիրի թապագալը վէ տիկէրի նարի (ամէչի) գայալար տըր տէտիք, ՚Այնթապ չէհրինին էթրաֆընտա պուննուն հէր իքի նէվ՛ի տէ վար տըր։ Իչինտէն թաչ քէստիքլէրի մադթա՛ալարըմըզըն գայալարը հէվ թապագալը գայալար տըր։ Հալ պու քի չէհրին ճէնուպի թարաֆընտա «Գաբաթաչ» թէսմիյէ էտիլէն մահալըն գայալարը նարի տիր։ Թապագալը գայալար՝ վագթըյլէ տէնիզին ալթընտա իքէն կաիրլըզ՝ սօնրա հօգարը գալգմըլար տըր։ Իչթէ ՚ուզվի մա՛տէնլէր պու նէվ՛ գայալար իչինտէ պուլունուր։ Պուննարտան պա՛զըսը չունլար տըր։ Ղալ Եաղը։ Ղազ եաղը, սօնրատան ճիւզ՛ի հէրարէթ վէ թազեհիգ մա՛րուզ էտիլմիչ օլան թապագալը գայալար իչինտէ պուլունուր։ Պա՛զէն՝ չօճուգլարըն մէքթէպլէրտէ իսթի՛մալ էյլէտիյի թաչ թախթայա միւչապհ գայալարա թէսատիւֆ էտէրիզ քի իչինտէ պիր ճիւզ՛ի տէ քէօմիւր պուլունուր վէ եագտըղըմըզտա քէօմիւր կիպի եանար։ Իչթէ պու նէվ՛ գայալարըն պուլունտուղը սէմթլէրտէ ղազ եաղը պուլունմասը իհթիմալի վար տըր։ Տիյարըմըզըն ղազ եաղը մա՛տէնլերի հագգընտա հալա չօգ մա՛լիւմաթըմըզ եօգ իսէ տէ, չու գատարընը պիւիրիզ քի ղազ եաղը թէչքիլինէ միւսա՛իտ գայալարըմըզ վար տըր, վէ պու մա՛տէնլէրիմիզի իչլէտպիլսէք, հէմ տիյարըմըզը թէնվիր էտէճէք վէ հէմ տէ սա՛իր մէմլէքէթլերէ սաթաճագ գատար ղազ եաղըմըզ պուլունաճաղընա էմին օլապիլիրիզ։ Մուսուլ էթրաֆընտա ֆէրքիւք տէնիլէն մահալտէ պուլունան ղազ եաղը մա՛տէնլէրիմիզ էհէմմիյէթսիզ չէյլէր տէյիլ տիրլէր։

Օրատան, հիսապ կէօսթէրիյօր քի, Պագուտան սէնէվի իխրաճ էտիլէն մըգտարտա զազ եաղը չը-գարըլապիլիր։ Իսկէնտէրուն թարաֆընտա եռնէ պէօյիւք վէ վասի՛ զազ եաղը անպարլարըմըզ միւս-թագպէլ իչիւն հրճվ էտիլմէքտէ տիրլեր։ Քէօֆ-ը։ Պու մա՛տէն տախի թապագալը գայալար իչինտէ պուլունուր։ չէօյլէ քի, քէօմիւր մա՛տէնի արա-մագըզ իչիւն տաղըզ մահալլերտէ կէզմէք իճապ էթմէզ։ Եումշագ քիրէճլի գայալարըն արասընա, տէրելէրտէ, թէփելէրտէ վէ սա՛իր մահալլեր-տէ պուլունապիլիր։ Թիւրքիատա քէօմիւր մա՛-տէնէրիմիզ տէ վար տըր։ լաքին նէ գատար, հա-լա էյի պիլմէյօրզ։ Էրէյլի քէօմիւր մա՛տէնլերի հագգընտա չու գատարընը տէյլիմ քի, օրատա քիւլիյէթլի քէօմիւր վար իսէ տէ, հալա ճիւզ՛ի պիր գըսմը իչլէտիլմէքտէ տիր։ Ալտըղըմըզ մա՛-լիմաթա կէօրէ, չիմտի օրատան սէնէվի 1,000,000 թընօ կիպի քէօմիւր իխրաճ էտիլմէքտէ տիր քի, պու մըգտար գօլայճա օն գաթլանա պիլիր։ Պու տիյարըմըզտա Էրէյլի կիպի պէյքի տահա չօգ քէօ-միւր մա՛տէնլէրիմիզ վար տըր քի, հէնուզ եիւզ իւզերի պրագըլմըշլար տըր։ Տէֆը։ Տէմիր տախի թապագալը գայալար իչինտէ պուլունուր։ Քէօմիւր մա՛տէնի կիպի տէմիր տախի պիր չօգ մահալլերտէ պուլունապիլիր, վէ պուլունտըղընտա 'ուզմումէն ղայէթ կէնիչ վիւա՛թտա օլուր։ չէօյլէ քի, պա՛-զէն եիւզլէրճէ միւրէպպա՛ միլ սաթ՛ը օլան արազի պա՛զէն 10, պա՛զէն 400 վէ հաթ՛թա պա՛զէն 1,000 այագ տէրինլիքլէրէ գատար տէմիր մա՛տէնիյէ տօ-լու պուլունուր։ Վէ պօչունա տէյլի տիր քի, Մ. Ամէրիգատա տէրլէր «Ալթուն մա՛տէնի տտէմի զէնկին էտէր, տէմիր մա՛տէնի իսէ՝ տտէմի միլեօ-նէր էտէր։» Մ. Ամէրիգատա եա տա Ալմանիատա պուլունան մըգտարտա տէմիր մա՛տէնլէրիմիզ եօգ իսէ տէ, եինէ տէ տիյարըմըզտա պունտան տա ազ չօգ պուլունույօր։ Պիլտիքլէրիմիզ արասընտա պու կիւն իչլէտիլմէքտէ օլան պիր տէմիր մա՛տէնի վար տըր քի, օ տա էտիրնէ վիլայէթի տախիլինտէ Սա-մագօֆ տէնիլէն մահալտէ տիր։ Զէյթունն թարաֆ-ներընտա կիւզել տէմիր մա՛տէնլէրիմիզ վար իքէն, հալա անլէր տախի եիւզ իւսթիւ պրագըլմըզ տըր։

'Ուզվի օլան մէզքիւր զազ եաղը, քէօմիւր վէ տէմիր մա՛տէնլերի պա՛զէն պէրապէր պուլունուր-լար։ Քէօմիւր իլէ տէմիր էփէյի եէրլէրտէ պէրա-պէր պուլունուր, վէ հէր նէրէյտէ քի պէօյէ օլուր իսէ, փէք պէօյիւք պիր իգպալ տըր։ չիւնքի տէ-միրին էրիտիլմէսի հէմ ուճուզ, հէմ սուհուլէթլի օլուր։ Զէյթունն թարաֆընտա կիւզել տէմիր մա՛-տէնլէրիմիզ վար տըր, էկէր օրատա քէօմիւր տէ պուլունաճադ օլսա, օլ թարաֆլարըն սան՛աթ վէ թիճարէթի զիյատէսիյլէ էհէմմիյէթ քէսպ էտէճէք տիր։

'Ուզվի օլմայան մա՛տէնիյաթա կէլինտիքտէ, անլէր թապագալը գայալարտա պուլունմայըպ, նարի գայալարտա պուլունուրլար, վէ պու նէվ՛տէն օլան մա՛տէնլերի պուլմագ իչիւն, ատէմլեր չօգ տէֆ՛ա գարլը տաղլարըն իւզերինտէ վէ մուհէյեիպ ուչրումլար արասընտա եօլճուրզ էյլէմէքլիյէ մճա-պուր օլուրլար։ Պու նէվ՛ մա՛տէնլեր պուլունտըգ-տա, պունլարըն իխրաճը տախի զիյատէսիյլէ չէ-թին վէ պահալը օլուր։ Պիր եէրտէ զազ եաղը պուլունուր իսէ, պիր գույու էչէրսին վէ զազ եա-ղը չըգար։ Պիր եէրտէ քէօմիւր պուլունուր իսէ, թաչ օճաղը քէսէր կիպի քէսէրսին։ Պիր մահալտէ տէմիր պուլունուր իսէ, թօփրաղը էչեր կիպի էչեր կիաէրսին։ Լաքին պիր մահալտէ պագըր, գուրչուն, կիւմիւչ, ալթուն պուլունուր իսէ, պունլարը չը-գարմագ իչի օ գատար գօլայ տէյլի տիր, չիւնքի պու մա՛տէնլեր սէրթ գայալարըն իչինտէ, տար տիվարլարըն վէ էնսիղ չաթլագ վէ եարըգլարըն ա-րասընտա մահճուզ օլուրլար, վէ անլէրի օլ սարփ մահալլարտան իխրաճ էյլէմէք վէ սօնրա թօփրաղը վէ գայայը մա՛տէնինտէն այըրմագըզ հէմ միչ-քիլ վէ հէմ տէ պահալը պիր մէս՛էլէ տիր։ Պ-ֆըը։ Պագըր նարի գայալարտա վէ 'ուզմումէն ղայէթլէ տաղըզ մահալլերտէ պուլունուր։ Պիր եէրտէ պագըր մա՛տէնի օլուպ օլմատըղընը պիլմէք չօգ տէֆ՛ա գօլայ տըր։ զիրա օլ սէմթլերտէ էկէր ագար պիր քիւչիւճէք սու վար իսէ, օլ սուլըն բէնկինտէ ճիւզ՛ի պիր եէչիլիք միչահէտէ էտէ-պիլիրսին, վէ օլ սէմթլերին պագըր մա՛տէնի-նէ եագըն օլան գըսմլարընըն թօփրագլարընըն տախի բէնկինտէ ճիւզ՛ի վէ պա՛զէն էփէյի մըգ-տարտա եէչիլիք կէօրիւլէպիլիր։ Շէօյլէ քի, պագըր իչիւն 'ալամէթ ի ֆարիգէ հալինտէ եէչիլ բէնկինի վէրէպիլիրիզ։ Տիյարըմըզ պագըր մա՛տէնլերի ճի-հէթիյլէ էփէյի զէնկին սայլըլմալը տըր, զիրա էտի-լէն թէհարրիյաթըն գըլէթ վէ նօգսանընա բաղմէն, պու կիւն էփէյի պագըր մա՛տէնլերիմիզ վար տըր։ Պու մա՛լիւմ օլանլարտան փէք ազլարը պու կիւն իչլէտիլմէքտէ տիր։ Տիյարպէքիր հէվալիսինտէքի Սըրըն պագըր մա՛տէնի փէք զէնկին վէ պէօյիւք իսէ տէ. օրատան պու կիւն անճագ 1,200-1,600 թընօ պագըր իխրաճ էտիլմէքտէ տիր, Թօգաթ թարաֆլարընտա կէնիչ պագըր մա՛տէնլերի վար իսէ տէ, եիւզլերինէ պագան եօգ տըր զանն էտէրսին։ Գօնեա, Իզմիր, Պրուսա, Թրապիզօն վէ Հալէպ թարաֆլարընտա պագըր մա՛տէնլերի պուլունտը-

ղընը իչխտիյօրըզ։ Լաքին զիյատէսիյէ թէ՛էսիւֆ էտէճէք պիր ճիհէթ չու տըր քի, սէնէվի 5-6 միլեոն ինկ. լիրասը գըյմէթինտէ պաղըր իխրաճաթըմըզ օլապիլիր իքէն, պու կիւն պիզ պագրրլարըն արասընտա օթուրարագ, սէնէվի 1.000,000 ինկ. լիրասընա հագըն պաղըր իխալաթըմըզ օլույօր։ Գուրչուն. Գուրչուն մա՛տէնի տախի նարի գայալարտա պուլունուր։ Պու մա՛տէնի պուլապիլմէք չօգ գօլայ տէյիլ իսէ տէ, թէճրիպէքեար պիրիսի իչլէն միւչքիլ պիր մէա՛ղէ տէյիլ տիր։ Թիւրքիտա գուրչուն մա՛տէնղէրիմիզ վէ խուսուսա կիւմիւչ իլէ գարըշըդ օլանլարը էփէյի վար տըր, վէ սէվինէճէք պիր խուսուս տըր քի, անղէրտէն էփէյի պիր գըսմը պու կիւն իչղէոիւմէքտէ տիրլէր։ Պրուսանըն Գարասի սէմէնթինտէքի գուրչուն մա՛տէնղէրինի իչղէտէն գումփանեա էփէյի մուվաֆֆագ օլմուչ տըր։ Քէզա ֆարղը գումփանեալար, պա՛ղըլարը քիւչիւք, պա՛զըլարը պէօյիւք ազ չօգ իչ կէօրմէքտէ տիրլէր։ Վէ պու եիւզտէն պու կիւն տիյարըմըզտա 4-5,000տէն զիյատէ 'ամղէ նաֆագալարընը չըգարմագտա տըրլար։ Իչղէոիւղնիլէրտէն մա՛տա, Գօնեա, Թրապզօն, Իզմիր վէ Իզմիտ կիպի վիլայէթլէրտէ հէնուզ հիչ 'ամղէ եիւզիւ կէօրմէմիչ չօգ գուրչուն մա՛տէնղէրիմիզ վար տըր։ Ալֆաեա. Ալֆաուն տախի նարի գայալարտա պուլունուր։ Պու մա՛տէնի քէչֆ էթմէքլիք զիյատէսիյէ կիւճ տիր. չիւնքի չօգ տէֆ՛ա կէօրիւլմէզ, 'ատի գայալարտան վէ թօփրագլարտան թէֆրիգ էտիլմէզ հալտէ վէ չօգլարճա տէֆ՛ա տախի մէ՛մուլիւն ղայրի մահալլէրտէ պուլունուր։ Մ. Ամէրիգանըն վէ հաթթա տիւնեանըն էն պէյլի ալֆաուն մա՛տէնղէրինտէն օլան Գօլօրատա էյալէթինտէքի «Քրիփրլ Քրիյք» մա՛տէնի հագդընտա տիւնեանըն պունտան 40 սէնէ գատար ագտէմ խապէրի պիլէ եօգ իտի, վէ հաթթա ալֆաունըն քէչֆինտէն սօնրա էհալիյէ օրատա ալֆաուն պուլունտուղընը ինանտըրմագ իչիւն 3-4 սէնէ վագըթ սարֆ էտիլտի։ Թիւրքիատա տախի ալֆաուն մա՛տէնի վար տըր, պու եաղընլարտա թահրիլ իչիւն քիմեախանէմիզէ թաշրատան իրսալ էտիլէն գայալարըն պիրինին իչղինտէն էփէյի մըգտարտա ալֆաուն պուլմուչղըզ։

«ՍՕՍԻԱԼԻԶՄ» ՔԷԼԻՄԷՍԻ

«Սօսիալիզմ» քէլիմէսինին պիլա թէֆրիգ իսթի՛մալը միւնագաչաթ ը սիյասիյէյի կիւլիւնճ պիր հալէ կէթիրմէքտէ տիր։ Պու քէլիմէ օ գատար լաթիքլի տիր քի, հէր չէյէ ույտուրըլըապիլիր։ Հէր նէ՞ ազ չօգ մուղագ տըր, եաիսօտ անըն պիր գաչ մա՛նասը վար տըր։ Իչթէ քէլիմէնին նիհայէթինտէքի «իզմ» հէճէսինին մէզիյէթի պու տըր, եա՛նի պու հէճէ ինանը պիր չօգ զահմէթլէրտէն — տիւչիւնմէք վէ թահտիտ էթմէք զահմէթինտէն գուրթարըր։ Պու հէճէնին էն վազիհ մա՛նասը քեաֆի տէրէճէ մուղագ օլան նէմնէլէրէ պագմանըն պիր թարզ ու ուսուլը տըր։ Ալմանիատա «սոսիալիզմ» քէլիմէսի եէրինէ 'ալէ'ումում «Սօսիալ Տէմօգրասի» թա՛պիրի գուլլանըլըր քի, պունըն մու՛այեէն պիր մա՛նասը վար տըր։ Ֆրանսատա տախի պու քէլիմէ եէրինէ — քի պունտան էն չօգ գուլլանըլանը «Գօլէքթիվիզմ» տիր — սա՛իր քէլիմէլէր գուլլանըլմագտա տըր։ Պու քէլիմէլէր պինէկա «օպէյիզմ» քէլիմէսինին իֆատէ էտէմէտիյի մա՛նալարը սըհհէթ վէ թէմամիյէթլէ իֆատէ էտէրլէր։

Իչպու իքի քէլիմէլէր՝ էլեէվմ պիլճիւմլէ սոսիալիսթ ճէմ՛իյէթլէրինին թամամ անլատըգլարը մա՛նատա «սօսիալիզմ» քէլիմէսինին ասլ մա՛նասընը չէրհ ու իզահ էտէն անախթար տըր։ Պու մա՛նա Շաֆըլընը «Սօսիալիզմ'ըն խիւլասաթ իւլ խիւլասասը» նամ էսէրինտէ պէյան էտիւմիչ օլուպտա օ զէմանտան պէրու հուսուսուլ, թէվզի' վէ միւպատէլէյէ մախսուս պիլճիւմլէ վէսա՛իթէ միւչթէրիքիյէթ, եախօտ մալիքիյէթ ի միւչթէրէքէ սուրէթինտէ թէպէլլիւր էթմիչ օլան մա՛նա տըր։ Իչպու «սօսիալիզմ»ին օ գատար հա՛իզ ի էհէմմիյէթի օլմայան պա՛զը ագսամը վար տըր քի, անլէրէ պա՛զը սօսիալիսթ ֆըրգալար գապիլ քի 'աթֆ ը էհէմմիյէթ էտէրլէր իսէ տէ, անըն կէնիչ մա՛նասը հէր եէրտէ պիր օլուպ, քեամիլէն 'այան վէ աչիքեար տըր։ Ասլ հագիգի սօսիալիսթլէրին հէտէֆ ի մագսուտլարը էմվալը՝ խուսուսի մալիքիյէթտէն 'ումումի մալիքիյէթէ ինթիգալ էթմիրմէք, եա՛նի էմվալ ու էմլաքը ֆէրտլէրին էլլէրինտէն ալըպ 'ամմէ ի էհալինին էլինէ թէսլիմ էթմէք տիր։ Պա՛զըլար պիլճիւմլէ էմվալ ու էմլաքը պու հալէ գօմագ իսթէրէքտէ, սա՛իրլէր տէ պուրատա չուրատա հուտուտա խաթթը չէքմէքտէ իսէլէր տէ, անլէրին հէփիսի տախի պիր եախօտ տիկէր սուրէթտէ էմվալ ու էմլաքը ֆէրազ ու ինթիգալ էթտիրմէք իսթէմէքտէ տիրլէր։ Իչթէ պու սօսիալիզմին եէկեանէ մու՛այեէն վէ գաթ'ի վէ ֆարիգ մը'եար վէ մըգեասը տըր, վէ կէրչի հէր հանկի պիր ատէմ քէնտիսինի սօսիալիսթ թէսմիյէ էտէպիլիր վէ «Սօսիալիզմ պու եա չու եա սա սա՛իր պիր չէյ տիր» տէյէպիլիր իսէ տէ, պիր նէվ' մա՛նա վէ էհէմմիյէթի օլան սօսիալիզմ, գուվվէթի, մէթանէթ վէ 'ալամէթ ի ֆարիգասը պուլունան եէկեանէ սօսիալիզմ էմվալ ու էմլաքըն մալիքիյէթի վէ անլէրին պիր եօլ իլէ եախօտ տիկէր պիր եօլ իլէ ֆէրազ ու ինթիգալլարը իլէ 'ալագատար օլան սօսիալիզմ տիր։ Իչթէ սօսիալիզմ նամը իֆատ վէ իթթիխազ օլունտուղը զէմանտան — քի Մարգսըն զէմանընտան փէք չօգ եվվել տիր, — պէրու սօսիալիզմըն ասլ խիւլասասը պու օլմուչ տըր։ Պու պապտէքի թէչէվվիւչի էֆքեար

պաչըճա զրմնի պա՛խա վէ մաճխպէրէ, տիւսթուր ու էսասլարա վէ զա՛իպ զայէ վէ հէտէֆլէրէ նա-զարէն ասսխալիզմ քէլիմէսինի 'այնի պա՛իսլէր իլէ հախսա հէտէֆ ի մագսուտլար իլէ պիր ճինէյէթտէն 'ալագատար պուլունան հէր չէյէ թաթպիգ էթմէք-տէն նէչ՞էթ էթմէքտէ տիր։ Էզճիւմլէ պա՛զը քիմ-սէլէր Տաղ իւզէրինտէքի վա՛զը իչթիրաքփէրվէրա-նէ թէսմիյէ էտիյօր իսէլէր տէ, պունտան ասսխա-լիզմին գալգկեահը օլան էմվալ մալիքիյէթինէ տա՛իր նէ՞ իսթիտլալ օլունապիլիր։ Էկէր ասսխա-լիզմ իչինտէն իգթիսատի 'ունսուր չըգարըլաճագ օլուր իսէ՝ անտէ տահա էսքի օլան պիր թագըմ սա՛իր հարէքէթլէրինքինտէն այըը զայրի օլան հիչ պիր չէյ գալմազ։ Ասըլ մէս՞էլէ ասսխալիզմին պա-'իտ հէտէֆի մագսուտլարընըն նէ օլուպ օլմամա-լարը տէյիլ տիր, զիրա անլէր ինսանլարընըն խա-թըրլայամատըգլարը գահար էսքի տիրլէր, անճագ ասսխալիզմ օլ հէտէֆլէրէ վասըլ օլմազ իչինն նէ չարէ տիւչինիւյօր։ Պունուն ճէվապը չուս տըր — էմվալ ու էմլաքը ֆէրդլէրահէն 'ումումըն եէտ ի թէսարրուֆքընա կէչիրմէքլէ, պիլէրէք վէ պիր է-սասա իսթինսատէն օլ ուսուլ վէ մու'ամէլէյի թէր-վիճ էտէն հէր չէյ պէօյլէ էտէպիլտիյի նիսպէթտէ զայէթ միւնասէպէթլէ իչթիրաքփէրվէրահէ թէս-միյէ օլունապիլիր, վէ էկէր պիւտճէյէ եախսա սա՛իր հէր հանկի պիր թէտպիր ի սիյասիյէ տա՛իր մա՛գուլ պիր նէթիճէյէ էրիչիլէճէք իսէ, օլ մէս՞է-լէլէրի հիւքմ ու թա՛սիրն էտէճէք մէհէք թաչը օ սըը։ Շախսի էմվալ՝ մալիքիյէթինէ հէր նէվ՛ միւ-տախէլէ հէր հալտէ ասսխալիզմ տէյիլ իսէ տէ, օլ 'ունսուր մէվճուտ օլմազ իսէ, ասֆալէչ թա՛պիրի լայըգ վէճճլէ գուլլանըլմազ։ «Թ—ճ»

ԱՏԱՆԱՏԱ ՏԱՀԱ ՆԵԼԷՐ ԿԷՕՐՏԻՄ
(Տօք. Ա. Նաֆֆալէան, Ապանա)

Պոբպոբ ֆահրէմանլար կէօրպէօ՛։

Ատանա քէլիմէսինի իչթիտիյիմիզտէ կէօղիւ-միւզ էօնիւնէ սիյահ պիր փէրտէ չէքիլիյօր։ Պուս-րատա աթէչ վէ ճինայէթտէն պաչգա պիր չէյ կէօր-մէյէճէյիզ զանն էտիյօրըզ. լաքին ունուԹմայընըզ Սահրա ի քէպիրտէ Օվասիսլէր, գուսմալ էօլիս չէօլլէրտէ թաթլը սու փունարլարը, չամուր վէ թօփրագ իչինտէ էլմաս փարչալարը տա պուլուս-նուր։ Ատանատա պիւթիւն տիւնեանդն միւթէ՞էս-պիր օլաճաղը գահրէմանլար վար, Թարիխ սահիֆէ-լէրինտէ եա բօմանլարտա պիր թէք ատէմի թախ-լիս իչիւն սույա աթըլան, պիր թէք չօճուղու ա-թէչտէն գափան գահրէմանլարը օգուր հայըան օ-լուր իտիմ. օնլար խայալի իտիլէր, պուրատա պինլէրի գուրթարան հագիգիլէր վար։ Վիգթօր Հիւկօնըն թա՛րիֆ էթտիյի ժան Վալժան հագգըն-տա օգուր իքէն կէօղլէրիմ եաչարըը իտի։ Մարի-ուսը արգասընա ալըպ Փարիս լաղըմլարընտան գա-չըրան խայալի պիր գահրէման տըր։ Կէլինիզ սիզէ Գօսթի Թրիփանիյի կէօսթէրէյիմ, գուրչունլարա հէտէֆ օլուպ ֆապրիգա վէ էմվալը աթէչ իլէ թէհ-տիա օլունուր իքէն, 8–10 պին պիչարէլէրէ գա-փուլարընը աչըպ, ուն տէփօլարընը քիւչատ էտէն վէ անլէրի հաֆթալար իլէ պէօղէյէն հագիգի պիր ժան Վալժան սէյր էտինիզ։

Կէլինիզ Մատամ Գօսթի Արթէմիյի կէօրիւնիւզ, Պէնիմ էթտիյիմ կիպի հուզուրընտա պաչլարընըզը աչըպ էլլէրինի էօփիւնիւզ. 'էօմրիւմտէ պէօյլէ պիր միւհթէրէմ էլ էօխմէտիմ։ Օլ իսթիյար զա՛իֆ վիւ-ճուտտէ տաղլար գատար գուվվէթլի պիր իրատէթ վէ ճէսարէթ մէվճուտ տըր։ Էվինէ իլթիճա էյլէմիչ օլան պին գատար պիչարէլէրի թէսլիմ էթմէսի իւ-չինն օլան իպրամ հէլէ թէհատտաճա պիլա ֆիւ-թուր մուգավէմէթէ էտիպ տայանան պիր գահրէ-ման տըր։ Իսմինէ լայըգ վէ վալիտէսինտէն գաղ զայրէթ վէ չէճա՛աթ կէօսթէրմէյէն օղլու Եանդօ իլէ պինլէր եաչասըն։

Խանէլէրինին հէր քէօչէսինի ինսանլար իլէ տօլ-տուրուպ, էօլմէյէ եա գալմազա վէ հէր ճէֆթայա րազի օլան Զէյնէփըրսլար, Գրիսթիլէր, Միս Ուալ-լիսլէր, Միս Ուէպլէր, Միս Լէմպէրթլէր վար։ Պունլար օրմանլարը, չէհրիլէրի եըզըպ խարապ էտէն սէյլլէրէ մուգավէմէթէ էթմիչ ուլու աղաճլար կիպի տիր։ Կէլինիզ պունլարը վէ հէր պիր թէհլիքէ վէ մահրումիյէթէ տայանան վէ խունըրիզ ճէվապըն պունլարը այըրմագ իւզրէ վլանլարընա բաղմէն, սիւրիւլէրինի թէրք էթմէյէն Թէրզեան Գէորպայ-ծառը, Տէր Արսէնի, վէ Աչճեանը սէյր էտէրիզ. զիքր ի ճէմիլէրի էպէտէն թա՛զիզ օլունսըն։

Ֆրանսըզ բահիպէլէրինի տէ կէօրտիւմ, եիւզ-լէրճէ քիմսէլէրի քէնտի տա՛իրէլէրինէ տօլտուրուպ կէճէլէրի նէօվպէթ իլէ գարաղօլ կէզէն վէ պիր թարաֆտան էքմէք փիչիրիպ եէթիչտիրէն նագիք գատընլար տըրլար։ Սէօր Մէլանինի, իսմինի տիւն-եա թէմճիտ էյլէսին։

Ալմանլարըն վէ Տէօրթ Եօլտա Պայթար օղլու Հիւսէյին վէ Մէհմէտ էֆլէրին ինսանիյէթ վէ ֆէ-տաքեարլըզը փէտէրտէն օգուլա նագլ օլունսըն։ Եալընըզ պունլար տէյիլ, էմին իմ քի, Իսլամ վա-թանտաչլարըմըզ արասընտա փէք չօգ գահրէման-լար, Իսլամիյէթէ վէ ինսանիյէթէ լէքէ տէյիլ, չէ-րէֆ կէթիրէն նէճիպ ինսանլար վար. անլէրի պի-րըը պիրըը պուլմագ կիւճ օլտըզը կիպի, սէրկիւ-

զէշթլէրինէ պու սահիֆէլէր միւսա՛իտ տէյիլ։ Ինա՛յըր, Աստանա եալընըզ գարըյա հիւճում էտէն, չօճուգլարա սիլահ չէքէն նամէրթալէր վաթանը տէյիլ . . . խանէսինտէքի 50 նուճուսը թէսլիմ էթմէսի իչիւն քէնտինէ էմր օլունսըզընտա, սիլահը չէքիպ պիրատէրինին կէօքսիւնէ տայսյարագ, «Էվվէլա սէնի վուրուրըմ» տէյէն Մէհմէտ աղա կիպի էրքէքլէրին տախի վաթանը տըր։ Պուրատա ձէվատ վէ Աասֆ կիպի միսքինլէր իլէ պէրապէր Ֆէքէ գա՛իմմագամը Նուրի պէյ կիպի արսլանլար վար, ՛ասքէրի օլմատըզը հալտէ, մարթինի էլինէ ալըպ, գազայը վէ էթրաֆ քէօյլէրի մուհաֆազա էյլէմիչ տիր։ Տէլի տէյիւ թանըլմըզ գատիմ զատէլէր վար. տէֆ՛աթլա հիւճումիլէրէ բաղմէն խանէսինտէ չօգ ճանլարը խէլաս էյլէմիչ, էնճամ էմլաքը աթէչէ գուրպան օլմուչ տըր, պիր տէլի տէյիլ ինսան տըր։ Քեա՛չքի պունլարընն չօգլարընը պուլուպ անլայապիլսէ իտիմ։ Գարատա փոլիս Ահմէտ էֆ., Աատանատա Բասիմ էֆ., Քիւրտ Խալիլ օղլու, Գատրի պէյին չիֆթճի պաչըսը Մուսթաֆա, ճիւմլէ Իսլամլար վէ ՛ուսմուսլ ՛Օսմանլըլար իչիւն մուճիպ ի մէֆխէրէթ տիրլէր։

Պէլաթան պէրէ՛էն թանի չըքապէլէր էտէյինէ կէօրէ՛ե՛ֆ։

Պէլալար չօգ տէֆ՛ա ֆէրմլէրին վէ միլլէթլէրին ՛էօմրիւնատ էյիյէ իստէմէթ վէ անլէրի թէրքի՛ էյլէմիչ տիր։ Մէմլէքէթիմիզէ էն պէօյիւք պէրէքէթ Ցուլիս 11 չէնիյինատ տէյիլ, Մարտ 31 աֆէթինատ կէլտի։ ՛Ապտ իւլ Համիտ վէ ՛ավէնէսի ՛էօմրլէրինատ պիր տէֆ՛ա իստէմէթ էյլէտիլէր. Մարտ 31տէ ՛Օսմանլըլար հուրր օլտուլար։ Միլլէթ էօլիւմ ղաֆլէթինատէն օ կիւն ույանտը։ Աստանա վագը՛ասը հէր նէ գատար ֆարգը ճիհէթ ալտը իսէ տէ, անըն չի՛պէսի իտի։ Վագա՛ա վաթանա պէօյիւք զիյան իրաս էթտի, ամմա մու՛ախարէն ՛Աստալէթին օլտուգճա թաթպիգի եէնի Թիւրքիայա չէրէֆ կէթիրտի։ Թէ՛էսիւֆ օլունաճադ պիր ճիհէթ վար իսէ, պու չէրէֆի գաթ պէ գաթ թէզեիտ էթմէք ֆուրսաթընտան տահա զիյատէ իսթիֆատէ օլունմատըզը իտի։ Ֆագաթ հէր նէ տէ օլսա, ֆա՛իտէ ֆա՛իտէ տիր. պու վագը՛անըն ՛ուսմուսլ իւղէրինատ հասըլ էյլէտիյի հիսա ի նէֆրէթ վէ էյլիյէ տօղրու օլան արզու, մատտի վէ մա՛նէվի ՛աղիմ պիր նի՛մէթ տիր։

Ս. կաթողիկոսըն իսմինին եօրթուսը կիւնիւ սիւրիւ սիւրիւ էօքսիւզլէրի հուզուրընա կէթիրտիլէր։ Պունլարը կէօզ եալլարը իլէ սէյր էյլէր իքէն տիւչինատիւմ քի, քիմ պիլիր պունլար պէօյլէճէ թօփլանըպ թա՛լիմ օլունարգլարընտա արալարընտան պիր թանէսի պին ատէմ տէյէր Փրօֆ. Լէւոնեանլար չը՛զմայաճագ մը։

Եանլըշ անլամայընըզ, Աստանա աֆէթի մուճիպ ի պէրէքէթ օլտու տէմէյօրըզ. զիյան տըր տէհլէթլի զիյան տըր. ֆագաթ ազ օլսուն, ֆա՛իտէ ճիհէթինէ պագալըմ. պու գատար խանէլէրին եանմասը խարապիյէթ տիր ամմա, քէնտիլէրի պիր չէյ գազանմատըզը չէօյլէ տուրսուն, իհրագ էտիլէն մահալլէրէ կէնիչ, կիւզել ճատտէլէր աչըլըպ, օլ էմլաք տահա միւչերրէֆ վէ տահա գըյմէթտար օլմասը տա ՛Աստալէթին ՛աճա՛իպ պիր «ճիլվէսի» տիր, «օյունը» տըր։ Պունտու տա ունտուրմայալըմ։

Հէսաչտըր ընսանինէն մահտուտ էտիյինէ կէօրէ՛ե՛ֆ։

Ջանն էտէրտիմ քի, քէչֆէ կէլտիքճէ սա՛ատէթ հիսսիմիզ օ նիսպէթլէ արթար, տէրտ կէլտիքճէ էլէմէրիմիզ օ րագամ իլէ զամմ օլունուր։ Հալ պէօյլէ տէյիլ իմիչ. ինսան ֆիլան պիր էօլչիւտէ քէյֆ կա էլէմ հիսս էտէպիլիյօր, օնտան էօթէ հէր նէ գատար մէսէրրէթ կա տէրտ զամմ օլսա, տօլու գատէհէ գօնուլան սու կիպի թաչըպ կիտիյօր։ Պէրէքէթ վէրսին քի ինսան պէօյլէ խալգ օլունմըլ տըր, հօգսա պու վիլայէթտէ սաղ ինսան գալմազ իտի։ Պիր թագըմը քէյֆինտէն օլպիր թագըմը տա տէրտ ու էլէմինտէն էօլիւր իտի։ Ֆ ղրչ. պուլտուղըմզտա նէ գատար մէսրուր օլուրըզ, 10 լիրա պուլտուղըմզտա հիսս էթտիյիմիզ հալ էվվէլքինին իքի պին միսլի տէյիլ տիր, օնա ինսան տայանամազ. մուճլագա պու գացալարը գըրըպ ճէպլէրինէ լիրալար տօլտուրան հաչէրաթըն էօլմէսի լազըմ կէլիր իտի։ Պի՛այնիհի պինլէրճէ լիրալար ղայպ էտէնլէրին հիսսիյաթը պիր մէճմուի ղայպ էթտիյինտէ, օլանըն պինլէրճէ միսլի տէյիլ տէր. պիր տօսթուսմզ վէֆաթ էթսէ նէ՞ գատար աճը հիսս էտէրիզ, 10–20 սէվկիւլիւ պիրտէն ղայպ էթտիյիմիզտէ 10–20 գաթ օ աճըյը հիսս էտէմէյօրըզ։ Ելինէ օ քէտէր, օ ֆիզան տըր. իչթէ պու սէպէպտէն 35 նուճուս պիր ՛ա՛իլէտէն «եալընըզ պէն գալտըմ» տէյէն պիր գատըն, «Համիտիյէտ էրքէք օլարագ եալընըզ պէն գալտըմ» տէյէն պիր քիմսէ եաչայապիլիյօր, հաթթա կիւլիւպ սէօյլէյէպիլիյօր։ Պու սէպէպտէն տիր քի Աստանա տօգագլարընտա չարզը վէ ֆօնօկրաֆ սէտալարը իչիտիլիյօր։ Կէօրտիւյիմ մէնզարէլէրին պիր թանէսինի կէօրսէմ, եիւրէյիմ էզիլիր իտի. իչիթտիյիմ հիքեայէլէրին պիր թանէսինի բօմանլարտա օգուսամ, աղլամագտան կէօզլէրիմ չիչէր իտի։ Հալպու քի ագչամա գատար պունլարը պիր պօմա կիպի սէյր էտիպ, պիր հիքեայէ կիպի տինլէյօրըզ. նէ սէօյլէյէն էօլիւյօր, նէ պիզ էօլիւյօրըզ։

Ալլահա պու ՛աֆիյէսի իչիւն, եա՛նի պիզե մահպուտ հէսաչտըր վէրտիյի իչիւն չիւքր օլսուն։

(Ճէրիտէ է Շարգիյէտէն դէրկէնէ)

ԹՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՑԱՍԻՑԵ

ՏԱԽԻԼԻՑԵ

—·—

Մէպ'ուսանէն 72ռդեն էրկու'ը. Պու իմթիմա'տա Տիյարպեքիրտէ պիր զըրա'ար մէքթէպի թէ"սիսի հագդընտաքի թագրիրին պիւտճէ միւզաքէրէսինտէ նազար ը տիգգաթա ալընմասը թէնսիպ օլունմըշ ատր։ —Թէնսիգաթ գանունընընն պագըյէսի միւզաքէրէ վէ հատտ ը խիթամա իսալ էտիլտի։ — Մէմալիք ի 'Օսմանիյէտէ նէյր օլունան զագէթալար իլէ մէվգուբ բիսալէլէրին փօսթա իւճրէթլերի հագդընտաքի լայիհա ի գանունիյէ մէվգը'ի միւզաքէրէյէ գօնուլտու. 1ռդեն ֆապրէ. «Մէմալիք ի 'Օսմանիյէտէ նէյր օլունան ճէրիմէլէր իլէ մէվգուբ բիսալէլէր փօսթա ինհիսարընտան միւսթէնա ատր։» Իշպու մատտէ 'այնէն գապուլ օլունտու։ 2ռդեն ֆապրէ. «Մէմալիք ի 'Օսմանիյէտէ պիր մահալտէն տիկէր մահալէ կէօնտէրիլէն զագէթալար վէ մէվգուբ բիսալէլէրին փօսթա իւճրէթի պունլարըն 'իլավէլերի տախիլ օլարզը հալտէ, պէհէր 50 կրամը վէ քիւսուրը իչիւն 2 փարա օլմագ իւզրէ թա'ներն օլունմըշ ատր։» Պու մատտէ խայը միւնագաչայը մուճիպ օլտու։ Պիր գըսմը աղըրլըզը նօգթասընը, գըսմը տիկէրի իսէ նուսխէ էսասընը թէրվիճ էտիյօր իտի։ Նիհայէթ աղըրլըզ էսասը գապուլ վէ պալատէքի վէճհլէ թէնսիպ օլունտու։ 3ռդեն ֆապրէ. «Կէրէք 2ռնճի մատտէտէքի թէնզիլ ի ֆիյ'աթ իլէ վէ կէրէք 'ատի էվրագ ը մաթպու'ա թա'րիֆէսի մուճէպճինճէ նագլ էտիլէճէք զագէթա վէ մէվգուբ բիսալէլէր փաքէթլերինին հատտ ը ա'զամի ի սըգլէթի 5 քիլօկրամ օլաճագ ատր։» Իշպու մատտէ տախի գապուլ էտիլմիչ ատր։ — Մէճլիսին 73իւնճի իմթիմա'ընտա ախզ ը 'ասքէր գանունընընն հէյ"էթ ի 'ումումիյէսինէ տա"իր ուզուն ուզատիյէ միւնագաչաթ վէ միւպահասաթ ճէրէյան էթտիքտէն ասնրա, մէճլիսին արասը իլէ քեաֆի կէօրիւլէրէք մատտէ պէ մատտէ միւզաքէրէսինէ պաչլանտը. «Պիլ'ումում թէպա'ա ի 'Օսմանիյէ իշպու գանունընն թա'ներն էթտիյի խըսմէթ ի 'ասքէրիյէ իլէ միւքէլլէֆ ատր» մէ"ալընտա պուլունան 1ինճի մատտէ օգունտու։ Շահզատէլէր, Հազրէթ ի Մուհամմէտին նէպլինտէն օլան չէրիֆ վէ աէյհատլերին 'ասքէրլիքտէն իսթիֆնա էտիլմէլէրինէ տա"իր թէզքիֆաթ վուգու' պուլմուչ իսէ տէ, պիր չօգ միւնագաչաթտան ասնրա րէյէ միւրաճա'աթ էտիլտիքտէ պու մատտէնին միւզաքէրէսի քեաֆի կէօրիւլմիչ ատր։—Մաթպու'աթ գանունընտա պա'զը թա'տիլաթ իճրասընա տա"իր օլան թագրիր իլէ էչխաս ը հիւքմիյէնին էֆրատ կիպի արազի ալապիլմէլէրի հագդընտաքի թագրիր՝ լայիհա էնճիւմէնինէ վէ Վիւքէլա, ա'յան վէ Մէպ'ուսան հէյ"էթլերի վէ ա'զասըյէ պիլճիւմլէ մէ"մուրիյն ի հիւքիւմէթին պանգալար իլէ սա"իր իմթիյազը միւ"էսսէսաթըն մէճլիս ի իտարէլերի ա'զալըզընտա իսթիխտամլարը մէճմու' օլմասընտա տա"իր Արթաս էֆ. թագրիրի տախի մէզգիւր էնճիւմէնէ հէվալէ օլունտըգտան ասնրա, ախզ ը 'ասքէր գանունընընն 2ռնճի մատտէսի օգունտու, Խըսմէթ ի 'ասքէրիյէնին Սեպտեմբեր իպթիտասընտան պաչլամասընտան 'իպարէթ օլան իշպու մատտէ գապուլ օլունտըգտան ասնրա, աթիտէքի 3իռնճիւ մատտէ օգունտու. 3ռնճի ֆապրէ. «Պէրրի սընճլար իչիւն խըսմէթ ի 'ասքէրիյէ միւտաէթի եիրմի պէչ աէնէ տիր։ Պու միւտաէթին 3 աէնէսի ֆեվվալքի, 6 աէնէսի էրկիյմ, 9 աէնէսի ըէպէճ վէ 7 աէնէսի ֆէպրուարիէզը տըր։ Մուսիգա էֆրատընըն խըսմէթ ի նիզամիյէլէրի 3 վէ խըսմէթ ի իհթիյաթիյէլերի 4, վէ խըսմէթ ի բէտիճիյէլերի 6 աէնէ օլուպ պունլար 3 աէնէ մուվազզաճլըգ իլէ միւսթահճըզ խըսմէթինէն 'աճվ օլունուրլար։» Պու մատտէ օգունընընճա մէպ'ուսան թարաճընտան փէք չօգ իթթիրազլար տերմիյան էտիլմիչ, վէ պա'զըլար 3 սէնէնին իքի աէնէյէ թէնզիլ էտիլմէսինի թէքլիճ էթմիչ իսէ տէ, էքսէրիյէթ գալմատըզընտան իճթիմա'ա նիհայէթ վէրիլմիչ տիր։ — Մէճլիսին 74իւնճի իմթիմա'ընտա Սէտարէթին «Հայվան սըրգաթընըն մէն'ի հագդընտա թէտապիր իմթիխազընա տա"իր թէզքէրէսի օգունարագ գուվվէ ի իճրա"իյէտէն սըրգաթըն գապլել վուգու' մէն'ի իչիւն թէտապիր իմթիխազը թէմէննիսի գարարկիր օլտու, վէ սէտարէթէն կէօնտէրիլէն սա"իր պիր իքի թէզքէրէ տախի 'Ատլիյէ էնճիւմէնինէ հէվալէ էտիլմիչ տիր։ — Մէպ'ուսանճա թաստիգ էտիլտիքտէն ասնրա Ա'ահնա կէօնտէրիլմիչ, վէ պու տէֆ'ա մուատտէլէն Ա'ահնատան Մէպ'ուսանա ի'ատէ էտիլմիչ օլան Փիրինճ գանուն լայիհասը Զըրա'աթ էնճիւմէնինէ հէվալէ օլունմըշ ատր։ —Սիվիլ ճէրրահ, էճզաճը վէ թիմարճըլար իչիւն պիւտճէյէ զամմը իգթիզա էտէն չէհրի 36,012 ղուրուչըն 'իլավէսինէ տա"իր թէզքէրէ միւվազէնէ էնճիւմէնինէ հէվալէ էտիլտի։ — Պա'տէհու ախզ ը 'ասքէր գանունընընն միւզաքէրէսինէ պաչլանըպ միւտաէթի ի 'ասքէրիյէնին 3տէն 2 աէնէյէ թէնզիլինէ տա"իր օլան թագրիր թա'ներն ի էսամի սուրէթիյէ արայա վագ' վէ 43 րէյէ գարչը 144 րէյ իլէ բէտտա էտիլմիչ տիր։ Պա'տէհու 4իւնճիւ մատտէ օգունտու։ 4ռնճի ֆապրէ. Սունուճ ը պահ-

րիյէ իչիւն խըտմէթ ի 'ասքէրիյէ 20 սէնէ օլուպ պու միւտաէթին իլք 5 սէնէսի խըտմէթ ի մուվազզաֆէ, 10 սէնէսի, խըտմէթի իհթիյաթիյէ, 5 սէնէսի խըտմէթ ի րէտիֆէ տիր։ Իչպու սընֆտա խըտմէթ ի միւսթահֆըզէ եօգ սըր։ Էֆրատ ը պահրիյէտէն 5 սէնէլիք խըտմէթի մուվազզաֆալարընը հէր նէ սէպէպէ մէպնի օլուր իսէ օլսուն, 3 սէնէսի նօգսան օլարագ իֆնա էտէնլէր հիյն ի թէրխիսլէրինէ գուվվէ ի պէրրիյէյէ պիլ իհտագ հադգլարընտա սինընլէրինէ կէօրէ 'ասաքիր ի պէրրիյէսմիսիլիս մու'ամէլէ օլունուր։» Պու պապէ վէրիլէն թէքլիֆլէր օգունարագ միւտաէթ ի միւքէլէֆիյէթին 18 սէնէյէ թէնզիլի իլէ մատաէնին միւզաքէրէսի քեաֆի կէօրիւլմիս։ Պա'ամհու պէչինճի մատաէ օգունտու։ Ճինճի մապպե. «Հէր րէտիֆ թապուրը պիր ախզ ը 'ասքէր տա՞իրէսի 'ատտու ի'թիպար օլունմըշ սըր։ Հէր սէնէ սինն ի միւքէլէֆիյէթէ կիրէն պիլ ճիւմլէ էֆրատ պաչլըճա 2 գրսմ օլուպ, մու'ինլիլէրէ գրսմ ը էվվէլ վէ մու'ինսիզլէրէ գրսմ ը սանի տէնիր։ Պիր տէ զէճրէն 'ասքէր էտիլէն էֆրատ վար սըր քի պունլարա տա էֆրատ ը մէզճուրէ իթլագ օլունուր։ Գրսմ ը էվվէլ էֆրատը թէրթիպի էվվէլ վէ սանի նամլարըյէ իքիյէ այրըլըր թէրթիպ ի էվվէլ՝ նօմէրօ քէչիտէսինտէ 'ատէտ ի մաթլուպէ գատար նօմէրօ չէքէնլէր տիր։ Պունլար սօղրուտան սօղրույա գուվվէ ի նիզամիյէյի թէչքիլ էտէրլէր։ Թէրթիպ ի սանի 'ատէտի մաթլուպտան սօնրաքի նօմէրօլարը ալանլար սըր։ Պունլար տա լէտէլհաճէ փիյատէ գուվվէ ի մուվազզաֆասընը թագվիյէ էթմէք, վէ թէրթիպ ի էվվէլէ թարի նօգսանը իքմալ էյլէմէք իւզրէ, մէմլէքէթլէրինին ճիվարընտա պուլունան փիյատէ թապուրլարընտա հալընրզ 6 այ թա'լիմ էթտիրիտիքտէն սօնրա, պիթթէրխիս խանէլէրինտէ մէվգուֆ թուրթուլուր։ Գրսմ ը էվվէլտէն օլանլար էվսաֆը 6ինճը մատաէտէ մուհարրէր օլանլարա էֆրատ ը միւ"էճճէլէ վէ նօմէրօ քէչիտէսինտէն սօնրամու'ինսիզ գալան, վէ պա'զը չէրա՞իթ թահթընտա մէ'զունէն խանէլէրինտէ պրագըլանլարա էֆրատ ը մէ'զունէ նամը վէրիլիր։ Ինթիյաճտան ֆաղլա պուլունմագտան վէ էսպապ ը միւճպիրէ ի սա՞իրէտէն տօլայը մուվագգաթէն խանէլէրինտէ պրագըլան թէրթիպի էվվէլ վէ սանի էֆրատը խանէլէրինտէ պուլունտըգլարը միւտաէթճէ էֆրատ ը մէվգուֆէ նամընը ալըրլար։» Պու պապէ խայը միւնագաչատան սօնրա մատաէնին պագիյէ ի միւզաքէրէսի 2ինճի ճէլսէյէ թա'լիգ օլունմըշ սըր։

Մէ–ըննէվվէ'ե. Զաթ ը Շահանէնին եազը կէչիրմէսի իչիւն Եըլտըզ սէրայընտա պիր տա՞իրէ թէճհիզ էտիլմէքտէ իմիշ։ — Վէլլի 'ատա եհւսուք 'Իզզէտտին էֆէնտի հազրէթլէրինին Եվրօփայա սէյահաթը արթըգ սուրէթէ ի գաթի'յէտէ գարարլաշմըշ սըր։ Միւշարիւէյհ Ծուլիս իպթիտայարընտա Եվրօփանըն պաչլըճա փայթախթըլարընը զիյարէթէ էտէճէք տիր։ —'Ապտ իւլ Համիտի գաչըրմաղա թէչէպպիւս օլունմուշ իսէ տէ, միւթէճասիրլէրի թուրթուրմըշ սըր։ — Զաթ ը Շահանէնին Իզմիտէ վուգու' պուլաճագ սէյահաթընտա իդամէթ էտէճէքլէրի գօնաղըն թա'միրաթը խիթամ պուլմուշ սըր։ Րիվայէթէ կէօրէ, ճիւլուս ը հիւմայունատան սօնրա զիյարէթ ի Շահանէ վուգու' պուլաճագ սըր։ — Արնավուտլըգ անվալընտա տա՞իր մու'այէնէ պիր խապէր եօգ սըր։ Շու գատար քի օրալարա 'աչէտէվամ 'ասաքիր վէ մուհիմմաթ ը հարպիյէ սէվգ ու ի'զամ օլունմագտա սըր։ Վիէննա չ'Օսմանլը սէֆարէթինէն Արնավուտլըգ անվալընտա տա՞իր Նայէ Ֆըյէ Փէյէ զազէթասընտա աթիտէքի պէյաննամէ թէպլիղ օլունմըշ սըր։ «Հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէ թարաֆընտան իթթիխազ օլունան թէապիրլէր վէ Փրիչթինա իլէ Վօլչէթրինտէ իճթիմա' էտէն նիւմայիչճիլէրէ վուգու' պուլան նահաթ սայէսինտէ Արնավուտլար տաղըլմըշ վէ րէ'իսլէրտէն էքսէրիսի թէպլիմ օլմըշ սըր» — Ապրիլ 16 ագչամընտա Պէյրութտա թրամվայ արապաճըլարը սէպէպիյէ, պա'զը էչխաս պէյնինտէ զուհուր էտէն միւնազա'ատա պիր գաչ քիչի մագթուլ պիր գաչ քիչի տէ մէճրուհ օլմուշ սըր։

Ինճ. ճէմ. Ամէրիգան Պօրտ Շերքէթինին գատընլար տա՞իրէսինին րէ'իսի Միսիս Պէյրտ իլէ րէֆիգէսի Միս Փօլագ պու կիւնլէրտէ չէհրիմիզի զիյարէթի էյլէմէքտէ տիրլէր։ — Պանտրըմատա Նչան էֆ. Պագլաճեան Աատնա միւհթաճիյինինէ ի'անէ օլարագ իտարէխանէմիզէ պիր մէճիսիյէ կէօնտէրմիշ տիր։ —'Այնթապըն մա'րուֆ տօգթօրլարընտան Տօգ. Հապիպ Նազարեան՝ Տօգ. Շէֆրըտըն ճէպէլ ի Պէրէքէթէտ պաչլատըզը ի'անէ իչխի միւմահիչէյհին զայպուպէթի էնտասընտա տէվամ էտիպ, իղթիչաշտան զարարտիտէ էհալիյէ հէմ մատաէթէն հէմ մա'նէն մու'ավէնէթ էթմէք իւզրէ օ թարաֆլարա 'ազիմէթ էյլէմիշ տիր։ Տօգ. Հապիպ Նազարեան՝ 'Այնթապտաքի մուհիմմ իչխի թէրքլէ վէ պիր կէօնէ մատտի իւճրէթ եա մա'աչ ալմայարագ սըրճ խայրխահանէ պիր մագսէտլէ պու իչխ տէր'էօհտէ էյլէմիշ, վէ 6 այ գատար ճէպէլ ի Պէրէքէթ քէօյլէրինտէ էհալիյէ խըտմէթ էտէճէք տիր։ Միւմահիչէյհի պու ֆէտաքեարանէ վէ նէճիպ թէչէպպիւսիւնտէն տօլայը թէպրիք էտէրիզ։ — Քէսապըն Փրօ. քէլիսէսի իղթիչաշտա իւրագ էտիլմիշ օլսուղընտան, պու կիւնլէրտէ անընն եէնիտէն ինս-

չասընա թէչէպպիւս էտիլմիշ տիր։ Ձէմա՛աթ վէք ղայրէթ վէ չէվգ իլէ ինչա՛աթ իչինէ մու՛ավէնէթ էթմէքտէ տիրլեր։ Կէնճ չօպանլարը Վեր. Տիգրան Գունտագճեան տախի կէրէք պինա կէրէքսէ ի՛ա-նէ թէվզի՛ի վէ էհալիյի թէսլիյէ վէ թէչէճի՛ էթմէք իչինտէ էյի ֆա՛ալիյէթ կէօսթէրմէքտէ տիր։ —Ա-տանա քիլիսէ պինասընըն տա թա՛միրի իչինէ պաչանըլմըշ տըր։

Էջմ. ճէմ. Ս. Փաթրիգ նամիզաճ պուլունտուղ-լարը սէպէպտէն պու հաֆթա Փաթրիգհանէյէ կել-մէմիշ տիր։ Միւչարիլէյչին խասթալըղընը պա՛զը-լար խաֆիֆ տիր, տէյօր, պա՛զըլար տա խասթալը-ղըն պիրազ աղըրճա հալ քէսպ էյլէմիշ օլտուղուն-տան պիր միւտտէթ տանա քէնտի մահալը մէ՛-մուրիյէթինէ կէլմէյէճէյինի սէօյլէյօրլար։ — Ա-տանա իղթիչաչընտան տօլայը մահպուսիյէթէ հիւքմ օլունանլարա ճիւլուս ը հիւմայուն միւնա-սէպէթիյէ 'աֆվ ը 'ումումի ի՛լան օլունաճաղը րի-վայէթ էտիլմէքտէ տիր։ Թանինին թահգիգաթընա կէօրէ, պու 'աֆվ քէյֆիյէթի պիւթիւն մահքիւ-միյնէ չամիլ օլմայըպ մահքիւմիյէթլերի խաֆիֆ օ-լան քէսանա չամիլ օլաճագ, վէ մաղհար ը 'աֆվ օլանլարընն 18ի էրմէնի վէ 40 գատարը Միւսլի-ման տըր։ — Պու միւնասէպէթլէ Տ. Մուշեղ Ե-պիսկոպոս Սէրոբեան տախի 'աֆվա նա՛իլ օլաճագ իմիշ, չու գատար քի միւմաիլէյհէ Ատանա վիլա-յէթի տախիլինտէ պիր բուհանի մէ՛մուրիյէթ վէ-րիլմէյէճէք տիր։ — Րօպէրթ գօլէճին էրմ. թա-լէպէսի կէչէն Կիրակի կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա Գու-րու Զէչմէտէքի էրմ. քիլիսէսինտէ կիլիկիա մագ-թուլարը իչիւն պիր մաթէմ խըտմէթի իճրա էյ-լէմիչլեր, վէ խըտմէթի մէզքիւրէտէ Փրօֆ. Ե. Հ. Ճէճիզեան վէ Ա. Պետիկեան էֆ.լեր իրատ ը նուէթգ էտիպ հուզուրը միւթէգապիլ մուհապէթէ տա՛վէթ էյլէմիչլեր տիր։ — Պու եագընըլարտա Էջմիածին-տէքի կաթողիկոսարանըն թահրիրաթլարը Րուսիա հիւքիւմէթի թարաֆընտան թէֆթիչ ու թէհարրի էտիւմիշ օլուպ, պուննան մագսէտ միւթէվէֆֆա կաթողիկոսըն Դաչնակցականլար իլէ պիր կէօնէ րէսմի 'ալագաաը պուլունուպ պուլունմատըղընը թահդիդ էյլէմէք իմիշ։ — Հասանպէյլիտէ 60 գա-տար 'ա՛իլելերին Գաթօլիք քիլիսէսինէ տախիլ օ-տուղլարընը ղաղէթալար եաղըյօրլար։ — Իննէն սիկուրթա գումխանեասը 'ալէյհինտէ իգամէ է-տիլէն տա՛վա իչ 'Օսմանլը վէ իքի Ֆրանսըզ ա՛զատան 'իպարէթ պիր մահքէմէ հուզուրընտա թէֆթիչ էտիւմիշ վէ չիրքէթ 'ալէյհինտէ հիւքմ վէրիլմիշ իտի։ Լաքին չիւմուր նէ մահքէմէնին իքի Ֆրանսըզ ա՛զալարը, նէ տէ Ֆրանսա գօնսօլաթո-թէրճէմանը մէզքիւր գարարը իմզա էթմէք իստէ-մէյօրլար իմիշ։ — Ալմանիա վէլի ի 'ահատ Երուսա-ղէմտէքի Ս. Յարութիւն քիլիսէսինի զիյարէթ էյ-լէմիշ օլուպ, օ միւնասէպէթլէ Տէղապահ Տ. Դա-նիէլ Ծ. Վ. Յակոբեան միւչարիլէյհէ իստիպսէն էրմէնի լիսանընտա պիր նուէթ ը իսօշամէտի գրա՛աթ էյլէմիշ վէ մէզքիւր նուէթգը Պարգեւ էֆ. Փափազ-եան Ֆրանսըզճայա թէրճէմէ էյլէմիշ տիր։ Վէլի ի 'ահատ Փրէնս տախի պիւմուգապէլէ պէյան ը մէմ-նունիյէթ էյլէմիշ տիր։ —Կէչէն սէնէ Հարէքէթ օրատուսընըն Իսթանպօլ չէհրինի պիր գաթլ ը 'ամմա-տան խէյաս էթմիշ օլմասը զիքրինէ պա՛զը էրմէ-նի գատընըլար պիր գօնսէր թէրթիպ էթմէկտէ օ-լուպ, օ միւնասէպէթլէ Մահմուտ Շէվգէթ փաշա-յա պիր հէտիյէ թագտիմ էտէճէքլերի եաղըլըյօր։

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

—·—

Ֆրանսա. Ֆրանսա իմպիրատաթը եարընքի փա-զար կիւնիւ վուգու' պուլաճագ իսէ տէ, պիւթիւն մէմլէքէթի տախիլինտէ հէր զէման 'ումումի ին-թիխապաթ միւճատէլէսինտէն էվվէլ կէօրիւլէ կէ-լէնլէր կիպի հիչ պիր էսէր ի հէյճան կէօրիւմէ-մէքտէ տիր։ Թայֆըզն Փարիս մուխապիրինին իտ-տի'ասընճա պու հալ՝ միւնթէխիպլերին գայտօսըղլըզ վէ վաղիֆէսիզլիյինտէն տէյիլ, անճագ եէնիճէն իմպիրատաթ օլունաճագ մէպ'ուսան մէճլիսինին, մահիյէթ ի սիյասիյէճ թամմ չիմտիքի մէպ'ուսան մէճլիսի կիպի օլաճաղընա տա՛իր 'ումումի պիր ի՛թիմատան նէչ՛էթ էթմէքտէ տիր։ Զանն օլուն-տըղընա կէօրէ, հիւքիւմէթ ի հաղրէթ՝ միւնթէ-խիպլերին զայէթ վասի' պիր էքսէրիյէթ ի 'ազիմէ-սինին էմնիյէթ վէ թէվէճճիւհիւնէ մաղհար տըր, վէ իսթիհսալ էթտիյի պիր չօգ մուվաֆֆագիյէթ-լերի կէօսթէրէպիլիր։ Իսթիյարլար Թէգա՛իւմա-'աչաթը Գանունը պէլգի հիւքիւմէթին'ավամմ նա-զարընտա էն մէրղուպ սայլան էսէրի իսէ տէ, օ փարլամէնթօյա թա՛րիֆէ իսլահընա մախսուս պիր գանուն տախի գապուլ էթտիրմիշ տիր քի, իս-տի'ա օլունտըղընա կէօրէ, պու թա՛րիֆէ իսլահ վէ թա՛տիլինտէն չիֆթճիլեր, ֆապրիգաճըլար, թա-ճիրլեր միւսթէֆիտ օլաճագլար տըր։ Հիւքիւմէ-թին սիյասէթ ի խարիճիյէի մաղհար ը մու-վաֆֆագիյէթ օլտըղը կիպի, եէնի սէֆա՛ինի ի հար-պիյէ ինչասընա տախի պաչանմըշ տըր։ Րէ՛իս ի վիւքելա Մ. Պրիան իրատ էթտիյի պիր նուէթգտա պիր թագըմ թէպտիլաթ ը սիյասիյէ իճրա էտիլէ-ճէյինի պիլտիրմիշ տիր։ Պունըլարտան պիրինի փար-լամէնթօ միւտտէթինին 4 սէնէտէն 9 սէնէյէ թէմա-տիտ տիր։ Ֆիլհագիգա միւչարիլէյհէ գալսա, 'ուա

մումի ինթիխապաթ իճրասընը քիւլիյէն լաղվ է-
տիպ, ա'նան մէճլիսի կիպի պիր տէֆ'ա տա մէպ-
'ուսան մէճլիսի ա'զասընըն անճագ պիր սիւլսիւնիւ
ինթիխապ էթտիրիր։ Մ. Պրիանըն թէրթիպինճէ,
9 սէնէլիք միւատէթ էօյլէ թանզիմ էտիլէճէք տիր
քի, մէպ'ուսան մէճլիսինին պիր սիւլսիւ հէր իւչ
սէնէտէ պիր նէնիտէն ինթիխապ էտիլէճէք տիր։
Միւշարիւէյհին իտտի'ասընճա, հէր 4 սէնէտէ պիր
ինթիխապաթ ը 'ումումիյէնին հէյէճան ը 'ազիմինէ
տիւշար օլմագլըգ մէմլէքէթ իչին խայլը տէյիլ տիր։
Մ. Պրեան 1889տան պէրու ճարի օլան չիմտիքի տա-
"իրէ ի ինթիխապիյէլէր գուր'ա ուսուլը եէրինէ
տէֆթէր ի էսամի գուր'ա ուսուլը իւէ ինթիխապ
իճրասընը թէրճիհ էտիյօր։ Եա'նի հէր ուճագ տա-
"իրէ քէնտի վէքիլինի ինթիխապ էտէճէք եէրտէ,
միւշարիւէյհ պիր տա"իրէ ի ինթիխապիյէնին հէվ
միւնթէխիպլէրինին օլ տա"իրէնին պիւճիւմլէ
մէպ'ուսլարընը պիրլիքտէ ինթիխապ էթմէլէրինի
թէրճիհ էտիյօր։ Էկէր պիր տա"իրէ ի ինթիխապի-
յէնին 10 մէպ'ուսը վար իսէ, միւնթէխիպլէրտէն
հէր պիրիսի օն քիչի իչին րէյ վէրէճէք տիր, վէ
ինթիխապ օլունան 10 մէպ'ուստան հիչ պիրիսի
մէջլիւր տա"իրէնին խասսէթէն մու'այէնէ պիր
գըսմընըն վէքիլի սայըլմայաճագ տըր։ Ինթիխապա-
թընն չիմտիքի ուսուլընտա չօգ տէֆ'ա կէօրիւլիւր
քի մէպ'ուսլար քէնտիլէրին վէքեալէթ էթմէքտէ
օլտըգլարը եէրլէրին էհալիլէրինին ճէլպ ի թէվճի-
ճիհիւ իչին Ֆրանսանընն 'ումումի խայր ու մէն-
ֆա'աթընը արայաճագ եէրտէ տահա զիյատէ թէմ-
սիլ էթտիքլէրի ուճաճըգ եէրլէրին մէնֆա'աթլա-
րընը թէրվիճէ արզուքէչ պուլունուրլար։

Մ. Ա֊ճէյէ. Մ. Սմերիգա թահրիր ի նուֆուսը իչինէ Ապրիլ 15տէ պայլանմըշ օլուպ, 30 կիւնտէ պիթիրիլէճէք տիր։ Զանն օլունտըղընա կէօրէ, 1900 թահրիր ի նուֆուսընտա 76 միլեօնտան 'ի-պարէթ պուլունմըշ օլան մըգտարը էհալի պու տէֆ'ա 90 միլեօնա պալիղ օլաճագ տըր։ Նուֆուս ը էհալի թա'տատ օլունտըգտան պայգա, հէր ֆէր-տին սինինի, սէն'աթը վէ սա"իր պիր չօգ թէֆէր-րու'աթը տախի գայտ էտիլէճէք, վէ մա'լիւմաթ վէրմէքտէն իմթինա' էտէն, նախօտ գաստէն եանը մա'լիւմաթ վէրէն քիմսէ ախզ ու կիրիֆթ օ-լունաճագ վէ 100 տօլար ճէզա ի նագտի ի'թասը-նա մէճպուր էտիլէճէք տիր։ Քէզալիք զըր'աթա վէ մէմլէքէթինըն պիւճիւմլէ մահսուլաթըն մըգտար-լարընա տա"իր տախի մա'լիւմաթ թօփլանաճագ տըր։ 330 նազըր վէ 65,000 թա'տատ մէ"մուրը պուլունաճագ վէ պունըն իճրասը իչին 2,750,000 լիրա մէսարիֆ էտիլէճէք տիր։ Պու թահրիր ի նուֆուս չիմտիյէ գատար իճրա օլունակէլէն թահ-րիր ի նուֆուսլարըն էն միւքէմմէլի օլաճագ տըր, —Իւչ քիչիտէն միւբէքքէպ պիր գաֆիլէ ի քեայի-ֆէ պիր այ չալըշտըգտան սօնրա Ալասգատա քեա-'ին Մաքինլի տաղընըն զիրվէսինէ չըգապիլմիշ տիր։ Անլէր 12,000 այագ եիւքսէքթիյէ չըգտըգտան սօն-րա, սայքի 'ամուտի վէ 4,000 այագ եիւքսէք օլան պիր պուզ տիվարընա թէսատիւֆ էթմիշլէր։ Պա'տէհու մէզքիւր տիվարտա պիր բախնէ պուլա-րագ անըն իչինտէն կէչմիշլէր տիր։ Էկէր տաղըն թէփէսինէ չրգամասալար իտի, 11,000 լիրա ճէզայի նագտի վէրմէյէ մէճպուր օլաճագլար իտի։ Անլէր Տր. Գուզըն մէզքիւր տաղըն թէփէսինէ չըգմըշ օլ-տըղընա տէլալէթ էտէն հիչ պիր էսէրէ թէսատիւֆ էթմէմիշլէր տիր։ — Մ. Ամերիգանըն սապզ ըէ-"իա ի հիւքիւմէթի Մր. Բօզէվէլթ հէր եէրտէ, 'ա-լելհուսուս Իթալիատան միւբուրը էնհասընտա քէմալը չէվգ ու չէթարէթլէ գապուլ էտիլմիշ տիր։ Ապրիլ 15տէ Վիէննայա եէթիչիպ սապահլայըն Գօնթ Էրէնթալ իւէ վէ ագչամլայըն տախի իմփէ-րաթօր իւէ միւլագաթ էթմիշ տիր։ Ճիւմ'ա էր-թէսի ագչամը իմփէրաթօր հազրէթլէրի միւշարի-լէյհէ իքրամէն պիր զիյաֆէթ չէքմիշ տիր։ Մր. Բօզէվէլթ իւէ զէվճէսի Վիէննատան Պուտափէշ-թայա 'ազիմէթ էթմիշլէր տիր։

Բուխ. Սատրա'զամը սապզ Հիլմի փաչա Փէթէրսպուրկտա ինթիրամաթ ը ֆա'իգա իւէ գա-պուլ էտիլմիշ տիր։ Միւշարիւէյհէ իքրամէն Նովյէ Վրէմեանընն միւ"էլիֆի թարաֆընտան միւքէմմէլ պիր զիյաֆէթ չէքիլմիշ տիր։ Պու զիյաֆէթտէ Բուսիա պաշ վէքիլի Մ. Սթոլիփին, Տէվլէթ ի 'Օս-մանիյէ սէֆիրի, Տիւմա մէճլիսի բէ'իսի վէ սա"իր մէչհուր զաթլար հազըր պուլունմըշլար տըր։ Քէ-զալիք Զար հազրէթլէրի տախի միւշարիւէյհի հու-զուրընա գապուլ էտիլ, Թիւրքիա հիւքիւմէթի մէչրութէսի հագգընտաքի թէվճհիւհաթ ը ֆէվգ-էլ'ատէսինի պէյան էթմիշ տիր։ — Մ. Սթոլիփին Տիւմատա մուհիմմ պիր նութգ իրատ էտէրէք հիւքիւմէթին իրթիճա'մէյլ էթմէքտէ օլտըղը իտ-տի'ասընը բէտտա էթմիշ տիր։ Միւշարիւէյհին իտ-տի'ասընճա, միւմքին օլան հէր եէրտէ, թէսա-պիր ի զէճրիյէտէն սարֆ ը նազար էտիլմէքտէ տիր։

Ինկլիզբէրը. Լօրտլար մէճլիսինին վէթօսընա տա"իր միւթէպազը իքի գարար տախի Մէպ'ուսան մէճլիսինտէ 100էր րէյ էքսէրիյէթլէ գապուլ էտիլմիշ վէ պաշ վէքիլ Մր. Էսգուիթ իչպու գարարլար իւ-զէրինէ միւ'էսսէս պիր գանուն լայիհասը թագտիմ էթմիշ տիր։ Մէպ'ուսան մէճլիսի էլեէվմ պիւտճէ-նին միւզաքէրէսիյէ իչթիդալ էթմէքտէ օլուպ կէ-լէճէք Զարչէնպիհ կիւնիւ սօն գարար վէրիլճէճք տիր։

ՄՐ· ՐՕԶԷՎԷԼԹԻՆ ԳԱՀԻՐԷՏԵՒԻ ՆՈՒԹԳԸ

Հիւան ի ախլագըն տա՛իմա 'ուլուսման տանա տեյէրլի օլսըղընը, պու տարիւլֆիւնունըն պէօյիւք 'ագլը, ատէմ էէթիչտիրմէքտէն զիյատէ պէօյիւք ախլագը մէթին ատէմլէր էէթիչտիրմէյէ զայրէթ էթմէսի լազըմ կէլէճէյինի խաթըրտան չըգարմամալը սըր։ Պիր ինսան ֆըթրէթէն զէքի օլմազ, վէ զէքիանըն թէվսի՛ինէ խատիմ կիւզէլ պիր թա՛լիմ կէօրմէզսէ, օ ատէմ ասար ը զէքիա կէօսթէրէմէզ։ Ցագաթ զէքիա՝ էյի պիր ֆըթրէթ, մէթանէթ ի ախլագա, 'ազմա իգթիրան էթմէզ իսէ, արթըգ պունտան ֆէյնա պիր չէյ օլամազ։ Պիր միլլէթին թէրպիյէսինտէ ախլագը 'ալիյէ, փաք մա՛իչէթ, մէրտիվէ, նէֆսէ հիւրմէթ կիպի էվսաֆ, զէքիա ի 'ուգուլտան տանա մուհիմմ պիր մէվզի՛ իշղալ էտէր։ Իչթէ պու էսասլարը կէօզ էօնիւնէ ալարագ տարիւլֆիւնունըզը անա կէօրէ իտարէյէ վէ միլլէթինիզի տախի թարիգ ի նէֆաթ իւզէրէ ի՛լայա զայրէթ էտինիզ։

Ղարպ թէրպիյէսինտէ մէչհուր օլան պիր սէյ՛էտէն տա՛իմա իֆթինապ էթմէնիզի թավսիյէ էյլէրիմ։ Ղարպտա էքսէրիյէթլէ կէնճլէրի 'ալիմ, պէօյիւք մէ՛մուր, հախօտ ավօգաթլըգ, տօգթօրլըգ վէ սա՛իրէ կիպի մէսալիք ի 'ալիյէյէ մէնսուպ օլմագ իչհուն էէթիչտիրմէյէ զայրէթ էտէրլէր։ Սանքի թէրպիյէ ի 'իլմիյէ հէկհանէ թէրպիյէ ի հաղիգիյէ պիր։ Պուրատա մէքթաթիպ ի սընա՛իյէ վէ զրրա՛իյէ թէ՛սիսլէրինէ չալըշտըղընըզը կէօրէրէք ճիտտէն մէմնուն օլտում։

Թէրպիյէ ի 'իլմիյէ, էնվա՛ը թէրպիյէնին պիրինտէն պաշգա պիր չէյ տէյիլ սիր։ Պու թէրպիյէյէ մէմլէքէթի էհալիսինին պիր ճիւզ'ինտէն վէ մահտուտ պիր գըսմընտան զիյատէսինին մէյլ էթմէսի տօղրու օլմազ։ Միլլէթին սա՛իր էֆրատը տիկէր իչլէրէ սիւլուք էթմէլի։

Հէր մէմլէքէթտէ օլտըղը կիպի սիզ տախի մէքթէպ մու'ալիմլիյինի, հիւքիմէթ մէ՛մուրիյէթլէրինի իտարէ էտէճէք ատէմ էէթիչտիրմէյէ միւհթաճընըզ։ Ցագաթ պու մէսլէքլէրէ միլլէթին պէօյիւք պիր գըսմընըն միւթէհէմմիք օլմասը, հէր հանկը մէմլէքէթտէ օլուր իսէ օլսուն օ մէմլէքէթի իչհուն մա՛ղուր տըր։ Պէյտն էթիւյիմ կիպի պու մէյլ, ճիւզ'ի պիր գըսմա ինհիսար էթմէլի, տիկէր պէօյիւք ազսամը իսէ տիկէր իչլէրէ պագմալը։

Պիր մէմլէքէթտէ սէնայի՛ վէ թիճարէթին թէրագգըսը իչհուն էնալիյի, զուրա՛, միւհէնտիս, թաճիր վէ սա՛իրէ օլարագ էէթիչտիրմէլի տիր։ Շու մէմլէքէթի էվլատընտան պիրի ճէսուր, ինթիյաթքար, սատըդ պիր սիյասի օլա պիլիյօր։ Ցագաթ պունըն խըտմէթի (հէր քէսին նազար ը տիգգաթընը պիլխասսա պունօգթայա ճէլպ էտէրիմ) էվվէթ, պունըն խըտմէթ վէ ֆա՛իտէի, էն ազ գըսմ ը սիյասիյունտան օլան վէ էքսէրիյէթի զուրա՛ վէ միւհէնտիս վէ սա՛իրէտէն միւրէքքէպ պուլունան պիր միլլէթին արզուսընը իղահ էթմէյէ միւգթէտիր օլմագտան 'իպարէթ տիր։ Մունարրիրլէրտէն, սիյասիյունտան, ավօգաթլարտան պաչգա բէնգէրլերի օլմայան պիր միլլէթին չայանը զէքը պիր տեյէրի հօգ տըր։ Հէր մէմլէքէթ վէ ճեմ'աթտա մա՛իչէթ ի հազիգիյէնին էսասը, հուրրիյէթ, զըրա՛աթ, սէնայի՛, թիճարէթ կիպի մուխթէլիֆ իչլերէ սոլիք օլան ատէմլէր իլէ զա՛իմ տիր։ Պու ատէմլէր, իսթէր էլլերիյէ իչլէսինլէր, իսթէր 'ագլարըյլէ իչ կէօրսիւնլէր, ֆարզը հօգ տըր։ Պիր ինսան հէմ էլի իլէ, հէմ 'ագլը իլէ իչլէր իսէ տանա էյի տիր։ Իչթէ պունլար միլլէթին հայաթը 'ամէլիյէսինտէ էն պէօյիւք պօչլուղը տօլտուրըրլար։ 'Ուլում ու մե՛արիֆլէ, սիյասիյաթ իլէ, զավանիյն իլէ, հիւքիմէթ մէ՛մուրիյէթլէրիյլէ իչթիղալ էտինլէր իսէ պօչլուղընն հալընըզ պիր զըսմընը իքմալ էտէրլէր։ Ցագաթ ինսան պէօյիւք օլսուն, քիւչիւք օլսուն, հէր հանկը մէսլէքէ սոլիք օլուրսա օլսուն, տա՛իմա էհլիյէթ վէ հիւսն ի նիյէթլէ մէսլէյինի թա՛դիպ էթմէլի տիր։ Պու նասիհաթլարը պուրատա Նիլ քէնարընտա իրատ էթմէզտէն էվվել Հուտսըն, Միսիսիփի, Գօլօմպիա նէհրլերի քէնարլարընտա տախի թէքրար էտէրիմ։

Պիր ինսանա պա՛զը 'ուլում վէ ֆիւնունը թա՛լիմ էթմէքլէ օ ինսան թէրպիյէ ի հաղիգիյէյէ նասըլ մալիք օլմազսա, պիր միլլէթէ տախի հալընըզ քեաղըտ իւզէրինէ զավանիյն վէրմէքլէ օ միլլէթէ հիւքմ ի զաթի, մուգթէտիր պիր իսթի՛տատ վէրիլմիչ օլմազ։ Զիւնքի պիր ֆէրտին էյի իչ կէօրմէյէ մուգթէտիր պիր հալէ իսալը իչհուն կիւնլէր վէ սէնէլէր կէչմէսի նասըլ լազըմ իսէ, պիր միլլէթին հիւքմ ի զաթիյէ մուգթէտիր պիր իսթի՛տատքէսպ էթմէսի տէ 10 սէնէլիք, հախօտ 20 սէնէլիք պիր իչ տեյիլ, պէլքի 'ասըրլարա թէվազգուֆ էտէր։ Մա՛մաֆիյէ պիր թազըմլարը վար սըր քի անլէր հալընըզ քեաղըտ իւզէրինտէքի զավանիյնին պիր միլլէթէ հիւքմ ի զաթիյի ի՛թա էտէճէյինէ զահիպ օլուրլար։ Պու զէհնապ վէքը իսթաալը տըր։ Պիր ինսանա մուվաֆֆաղիյէթ ի զաթիյէ ի՛թա էթմէք իմքանը նասըլ իսէ պիր միլլէթէ հաքիմիյէթ ը միլլիյէ իսթի՛տատընը պախչ էթմէք իմքանը տախի 'այնի չէյ տիր։ «Ճէնապ ը Հազգ քէնտի նէֆսինէ մու'ալիճնէթ էտինէ մու'ալիճն տիր» մէ՛ալընա

տա պուլունան զարպ ը մէսել ի 'Արապիյի թապի'ի պիւիրսինիզ։ Պիր ֆէրտին տիկէր ֆէրտէ էտիա պիւէճէյի մու'ավէնէթի օ ֆէրտին քէնտի նէֆսինէ մու'ավէնէթի սըրասընտա անա մու'ավէնէթ էթմէքտէն 'իպարէթ տիր։

Իչթէ պու նօգթա, տարիւֆիւնունըզըն նա-զար ը տիզգաթընտան տուբ թուֆուլամայաճագ նուգաթ ը մուհիմմէտէն պիրինի թէչքիլ էտէր։ Պու նօգթալարտա էֆրատ նասրլ իսէ միւէթլեր տախի 'այնի գա'իտէյէ թապի' տիր։

Շիմալի վէ ճէնուպի Ամէրիգատա փէք սիւր'աթ-լէ ուլանմըշ, փէք սիւր'աթլէ փարլագ թէրագ-յաթա մազհար օլմուշ պիր թագըմ մէմլէ-քէթլեր կէօրիւյօրըզ։ Ցագաթ կինէ պու գըթ'ա-տա 'այնի ահվալ իւէ ուլանտըզը հալաէ պիր սու-գուբ ը հա'իլ իւէ փէրիչան օլմուշ մէմլէքէթլ ը տէ կէօրմէքտէյիզ։ 'Ահէպա պու նէտ'ն նէչ'էթ էտիյօր, Հիչ չիւպհէ եօգ փէրիչան պիր հալէ տիւչէն օ մէմլէքէթլերտէ էվսաֆ հէնուզ թէքէմմիւլ էթմէ-միչ տիր։

Պէնճէ պիր միւէթ իչիւն էն պէօյիւք մէզի-յէթ, էֆրատընա հուպպը 'ատալէթ, ինսաֆ, նէֆ-սէ ի'թիմատ, ի'թիտալ կիպի էվսաֆը թագվիյէ էտէն սապիթ վէ տա'իմի պիր թէրպիյէ վէրւրէք անէ-րի հիւքմի զաթիւէ միւսթա'իտ վէ էհլ պիր հալէ իսալ էթմէյէ չալըշմագ տըր։ Իւմիտ էտէրիմ քի տա-բրիւլֆիւնունընըզ միւչքիլաթը վէ ուզուն վէ ֆագաթ զարուրի օլան պու եօլտա պէօյիւք խըտմէթլէրտէ պուլունաճագ տըր։ «Ալլահ սապր էտէնլէր իւէ պէրապէր տիր» հիւքմիւնի տէ ունուԹմայընըզ։

Պու եօլտա սարֆ էտիլէճէք մէսա'ինին էն պաշը զէվահիրինտէն պիրի գանուն խարիճին-տէ վուգուբ պուլաճագ հէր նէվ' իճրա'աթատան միւ-ճանէպէթ, հասէտ վէ 'ատավէթտէն, պախուսուս տին վէ միւսիյէթ իւզերինէ միւ'էսսէս օլան պուզղ ու քինտէն նէֆրէթ վէ թէվագգը էթմէկ տիր։

Տարիւֆիւնունըզ, տին ու մէզհէպ թէֆրիգ էթմէզ պիր տարիւֆիւնուն տըր։ Տարիւֆիւ-նունլար զաթէն պէօյէ օլմագ իգթիզա էտէր։ Միւսլիմ, զայրի Միւսլիմ արասընտա միւսաւաթ-տան պահա էտիյօրսամ, պիհթարաֆ պիր ինսան լի-սանընչէ սէօյլէյօրըմ։ Միւսլիմանլար, գուվվէթ խրիս-թիյանլարըն էլինտէ պուլունան մէմլէքէթլէրտէ նասրլ մու'ամիլէ կէօրմէկ արզու էտիյօրլար իսէ, քէնտիլէրինին գուվվէթլի օլտուգլարը մէմլէքէթտէ տէ խրիսթիյանլարա օ սուբէթլէ մու'ամիլէտէ պուլունմալարը լազըմ կէլիր ի'թիգատընտա իմ։

Պիզէ թապի' օլան Ֆիլիփինին ատալարընտա հէմ Իսլամ, հէմ խրիսթիյան վար տըր։ Պունլարըն հիչ պիրինին տիկէրինէ զատր վէ զուլմտա պուլուն-մասընա մէյտան վէրմէտիյիմիզ կիպի, հիչ պիր սու-բէթլէ պիրինի տիկէրինէն ֆարգը թուֆմայըզ։ Հէր պիրինէ իգթիտար վէ տիրայէթինէ, էհլիյէթ վէ տէյէրինէ կէօրէ մու'ամիլէտէ պուլունըյօրըզ։

Էֆէնտիլէր, չու պէյան էթտիյիմ եօլլարտա պու տարիւլֆիւնունըր ի'լա վէ ճիհանըն էն պէօ-յիւք պիր տարիւլ'իրֆանը հալընա իսալ էթմէյէ մուվաֆֆագ օլմանըզը թէմէննի էտէրիմ։ Պու տարիւլ'իրֆանտան չըգաճագ զէվահիր տախի հէր տիւրլիւ ֆէնալըգտան չէֆինէրլէք ինսանլար ատա-սընտա ուխուվվէթ, 'ատալէթ, ինսաֆ վէ մէր-համէթին թա'միմինէ խըտմէթ էթմէլէր »

ՍՕՆ

1910 Ապրիլ 7/20.

ՍԱՐՐԱՖԻԶԷ. էսհ միւպէտ. գինար.		Լ. Օ.	102	17
Շ. Տէմիր եօլ. Թահվ.	»	Ֆրգ.	218	87
Ա. Գրէտի Ֆօնսիյէ Էժիպսիէն		»	322	50
Բ. » »	»		271	50
Պանգ Նասիօնալ տը Կրէս		»	423	30
Մէճիտիյէ զրշ. 108 8		Գրըմից զրշ. 50		
Մէճիտիյէ զրշ. 99		Լիրա Ինկլիզ » 110 2		
Կիւմիւշ ուճգ. » 104 35		կմշ. Ճնթ. Ճար » 59		
Նափոլէօն 87 12		Գարպօն գա'իմէ 8 60		

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԷ

Կուսակցականլար քէլիսէտէ	Յ. Գ. Գ.	387
Ասլզատէկեան մէճլիսի	Հ. Մ. Ա.	389
Գաթօլիքլիք նէ՞ տիր		391
Տէրուէնի հայաթ	Ձօրճ Մէրհէյճ	392
Իճթիմա'ի ֆէնալըգլարըն մէնպա'ը	Մ. Մ՚՚ո-ւ-ն	393
Մա'աէնլէր նէ՞րէտէ պուլու-նուբ	Լ՚՚ՐՖէ էֆ. Պոդիլէան	394
՚՚Ցօսիալիզմ՚՚ քէլիմէսի		396
Ատանատա տահա նէլէր կէօր-միւմ	Տօփ. Ա. Նէֆֆուլէան	397
Շու՚՚ունաթ ը սիյասիյէ		399
Մր. Իսվէվէթին Գահիրէտէքի նուԹգը		403

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ
ՓԻՆՃԱՆՃԻԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ